

In de achtergrondnotitie voor het brede overleg van 17 oktober zijn de uitgangspunten voor de verdeling van het gemeentefonds uiteengezet in paragraaf 4. Toepassing van die uitgangspunten op de nieuwe clusterindeling leidt tot het volgende overzicht:

Cluster	Volledig volgen kosten gemeenten	Niet volledig volgen (= huidige ijkpunt handhaven) want verband omvang eigen ontvangsten - uitgaven	Uitstel	Toelichting ¹	Volume 2010 ²	Feitelijke uitgaven 2010	Voorstel volume 2010
1	Werk & Inkomen (W&I)	Bovenwettelijk minimabeleid	Overig	Wettelijk minimabeleid wordt gevolgd; bovenwettelijk niet. Tekorten op specifieke uitkeringen worden in verdeling niet meegenomen b.	1.613	2.218	1.613
2	Maatschappelijke Ondersteuning (MO) Jeugd		Heel MO	Kosten gemeenten zijn afgelopen jaren gevolgd	3.707 ³	3.832	3.832
3	Educatie	Heel Educatie	Heel Jeugd	Kosten gemeenten zijn afgelopen jaren gevolgd	2.572	2.248	2.248
4	Cultuur & ontspanning	Groen		Kosten gemeenten zijn de afgelopen jaren niet gevolgd ⁴ . Er is een duidelijke relatie tussen de uitgaven van gemeenten met hoge eigen ontvangsten (OZB/OEM) en de omvang van hun uitgaven aan dit cluster: bij hoge eigen ontvangsten liggen de uitgaven duidelijk hoger. Voor Groen zullen de kosten wel	3.574	4.439	3.761

¹ De effecten van de objectivering van de vaste bedragen G4 worden verwerkt in de clusters Maatschappelijke Opvang, Cultuur & Ontspanning, Infrastructuur & Gebiedsontwikkeling, Educatie en Openbare Orde en Veiligheid. Daarnaast wordt het huidige cluster Oudheid verdeeld over de clusters Cultuur & Ontspanning, Bestuur & Algemene ondersteuning en Infrastructuur & Gebiedsontwikkeling.

² Alle bedragen zijn in € miljoen.

³ Omvang huidige cluster Maatschappelijke Zorg, dus incl. Jeugd. Splitsing tussen Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd is op dit moment nog niet mogelijk. Exclusief integratie-uitkering "Hulp bij huishouden".

⁴ Zie alle Periodieke onderhoudsrapporten bij de Gemeentefondsbegroting met ingang van POR 2006.

5	Infrastructuur & gebiedsontwikkeling (I&G)	Fysiek milieu	Wegen & Water	VHROSV	worden gevolgd omdat uit onderzoek is gebleken dat de keuzevrijheid van gemeenten beperkt blijft. ⁵	4.145	4.642	4.469
6	Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	Overig OOV		B&R	Fysiek milieu blijft de kosten van gemeenten volgen. Daarnaast verandert de verdeling door de overdracht van inrichtingen vanuit de provincies. Op het subcluster Wegen & Water worden de kosten van gemeenten niet gevolgd sinds 2001 en is er een duidelijk verband met hoge eigen ontvangsten (OZB/OEM). VHROSV wordt nu niet herijkt omdat de gegevens 2010 incidentele uitgaven/geldstromen bevatten en hierdoor geen goede basis vormen voor een structurele aanpassing van de verdeelsleutel. De kosten van Overig OOV zijn de afgelopen jaren steeds gevolgd. Groot onderhoud van het subcluster Brandweer & Rampen is gekoppeld aan de evaluatie van de Veiligheidsrisico's die dit najaar is afgerond. Dat was te laat om de resultaten mee te nemen in het groot onderhoud. In 2014 zal het gezamenlijke nader onderzoek voor dit cluster worden uitgevoerd.	1.302	1.557	1.502
7	Bestuur & Algemene ondersteuning	Ja			Kosten gemeenten zijn afgelopen jaren gevolgd. Effect afschaffen deelraden en stadsdelen wordt meegenomen. ⁶	1.914	2.107	2.153
8	Riolering & reiniging	n.v.t.	n.v.t.		Uitgangspunt zijn de kostendekkende tarieven.	-391	-187	-391
9	OZB		Huidige rekestarif handhaven			-2.373	-3.032	-2.373
10	Overige eigen middelen (OEM)		Huidige 5% handhaven EZ			-773	-1.723	-773

⁵ Zie POR 2010.

⁶ De genoemde bedragen zijn nu nog inclusief de deelraden en stadsdelen.

Werk en inkomen						
Overig werk en inkomen					x	
Minimabeleid					x	
Maatschappelijke ondersteuning						
HbH en WVG					x	
Overig MO					x	
Jeugd					x	
Educatie						
Onderwijshulvesting	x					
Overige educatie	x					
Cultuur en ontspanning						
Kunst			x			
Oudheid				x		
Groen	x					
Ontspanning			x			
Fysiek						
VHROSV						x
Wegen en water			x			
Fysiek milieu	x					
OOV						
Brandweer en rampen					x	
OOOV	x					
Bestuur en algemene ondersteuning						
Bevolkingszaken	x					
Bestuursorganen	x					
Algemene ondersteuning						x
Riolering en reiniging						
Riolering			x			
Reiniging			x			
OZB			x			
OEM			x			

Cluster wordt nu niet herijkt, wel correcties
Cluster wordt nu niet herijkt
Het jijkpunt van 1997 handhaven met correcties
jijkpunt 1997 volgen
Uitgaven feitelijk volgen met transparante correcties
Uitgaven feitelijk volgen

a

en geven een presentatie waarin zij de uitgangspunten van de verdeling en het lopende proces van het traject toelichten. In de presentatie wordt langer stilgestaan bij het tweede uitgangspunt van de verdeling (uitgaven op clusters met veel beleidsvrijheid worden niet volledig gevolgd).

De verdeling van het gemeentefonds laat ongeveer 7% aan inkomsten die gemeenten genereren buiten beschouwing. Sinds 1997 zijn de feitelijke inkomsten van gemeenten met € 1,5 mld harder gestegen dan de ljkpunten van de inkomstenclusters en hebben gemeenten de mogelijkheid om deze middelen in te zetten voor onder andere autonoom beleid. Dit betekent dat dan ook niet alle uitgaven van gemeenten kunnen worden gevolgd in de verdeling.

Door uitgaven van gemeenten met een vergelijkbare grootte met elkaar te vergelijken en te analyseren, kan het deel van de uitgaven dat betrekking heeft op eigen keuzes in beeld worden gebracht.

Dit roept vragen op bij één van de deelnemers. Enerzijds wordt door BZK gepresenteerd dat continuïteit van de verdeling voorop staat bij dit project, terwijl het niet volledig volgen van uitgaven en inkomsten een nieuw uitgangspunt is. Voorts wordt opgemerkt dat het hier zou gaan om een bestuurlijke keus die nooit bestuurlijk is geaccordeerd. Daarnaast zou het gemeentefonds door hantering van verschillende clustergroottes uitstralen welke taakgebieden het Rijk meer of minder relevant vindt. Dit is voor een minister niet uit te leggen. Het politieke signaal dat hiermee afgegeven wordt zou niet acceptabel zijn voor een minister met taakgebieden op de kleinere clusters.

Er wordt uitgelegd dat het niet volledig volgen van inkomsten en uitgaven de gegroeide praktijk is sinds 1997. In de jaarlijkse periodieke onderhoudsrapporten (POR) bij de gemeentefondsbegroting, is toegelicht dat gemeenten in de loop der jaren meer inkomsten zijn gaan genereren die niet in de verdeling zijn meegenomen. In dat opzicht is er sprake van continuering van de huidige praktijk. De fondsbeheerder (het Ministerie van Financiën) is het hiermee eens. Het hanteren van clusters binnen het gemeentefonds dient een verdeelvraagstuk. Er is geen sprake van een oordeel of een voorkeur ten behoeve van het uitgavenpatroon van gemeenten. Bovendien is de verdeling kostengeoriënteerd: de kosten van gemeenten worden gevolgd. Er worden bij de verdeling geen prikkels gehanteerd die gemeenten zouden moeten stimuleren om meer of minder te besteden aan bepaalde taakgebieden. De VNG geeft aan dat het geld binnen het gemeentefonds voor gemeenten is en dat het hier niet gaat om afgeschermd budgetten die door ministers van vakdepartementen beheerd worden. Het gaat om een totaalbudget die middels het hanteren van beleidsclusters verdeeld wordt.

Daarnaast geven andere deelnemers aan dat het voor gemeenten niet opportuun is om alle inkomsten te verdelen. Wanneer dat wel het geval zou zijn, zouden gemeenteraden hun OEM-tarieven verlagen, alles wat zij gemiddeld genomen meer zouden heffen dan andere gemeenten zou in dat geval namelijk via het fonds herverdeeld worden. Daarnaast geven andere departementen aan wel begrip te hebben voor het niet verdelen van alle inkomsten en uitgaven. De grootte van het cluster speelt hierbij geen rol.

Ten slotte zijn er vanuit de VNG vragen over het verdere proces van het project. De VNG geeft aan over voldoende tijd te moeten kunnen beschikken om haar leden te informeren en om een advies uit te brengen.

a. Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 1 augustus 2013 9:50
Aan: [redacted]
a. CC: [redacted]
Onderwerp: FW: gemeenteronds
Bijlagen: Speelveld.docx

a. [redacted]

-----Original Message-----

a. From: [redacted]
Sent: Thursday, August 01, 2013 09:31 AM W. Europe Standard Time
To: [redacted]
a. Cc: [redacted]
Subject: gemeenteronds

a. [redacted]
We hebben binnen woningbouw en leefomgeving de brief ed besproken. Dat leidde tot nogal felle discussies (oa gemeentelijk belastingdomein). Uiteindelijk is ervoor gekozen dat het MT van WWI geïnformeerd wil worden. Dat betekent dat er een nota naar het MT moet met daarin een aantal beslispunten. Ik zou willen voorstellen deze nota klaar te hebben voor het overleg met de afdelingshoofden waar jij het over had. Afhankelijk van dat overleg kunnen we dan kijken hoe wij naar ons MT gaan. Voor het afdelingshoofdenoverleg vragen we je uit te nodigen: [redacted]

a) [redacted] (directie leefbaarheid) en [redacted] (directie woningbouw).

b) De wijze waarop de brief is opgesteld [redacted]

Bijgaand tref je een voorlopige opzet aan voor nota aan ons MT. In de nota zitten een drietal elementen waar ons MT zich over wil uitspreken:

1 hoe worden de in het verleden gemaakte afspraken gestand gedaan (Almere, Rotterdam Zuid en krimp). Dit is een element dat wij graag in de brief een plek zien krijgen.

2 wij willen zicht hebben op de uitkomsten van de nieuwe verdeling versus de oude en dan geconcentreerd op G4, Rotterdam, G18 (wijkaanpak) en krimpgebieden. Het gaat daarbij om de totale uitkomsten gemeentefonds.

b

Eigenlijk is er ook wel behoefte om een uitspraak te kunnen doen over verdeling isv middelen binnen de cluster gebiedsontwikkeling. We moeten echter constateren dat het onderzoeksmateriaal daar geen goede basis voor kan zijn. Dat heeft geleid tot derde hierboven genoemde beslispunt.

Daarnaast zitten we met een behoorlijke kennisachterstand en zijn er bij de mensen veel verschillende beelden. Dat vraagt om wat nadere toelichting ed. Eea zit in bijgaande opzet. Volgens mij is het meeste wel bekend maar moeten we even kijken hoe we dat handig en met zo min mogelijke moeite op papier krijgen.

Ik zou graag met jou of een van je mensen op korte termijn willen bekijken hoe we het werk het beste kunnen verdelen.

Vrgr

a. [redacted]

Ons MT wil geïnformeerd worden en een aantal besluiten kunnen nemen:

1 Hoe worden in verleden gemaakte afspraken nagekomen: Almere Rotterdam Zuid Krimp

2 kunnen wij instemmen met uitkomsten verdeling totaal. Aandachtspunten zijn G4 Rotterdam G18 en krimpgebieden.

b) 3 [redacted] Lukt het gemeenten om investeringen door andere los te trekken.

Speelveld

Waar gaat het om [redacted]

Wettelijk verhaal herijking uitgaven en inkomsten

a) Wat is er gedaan [redacted]

Herijking waarbij rekening gehouden werd met sober en doelmatig. Dus alleen rijkswensen honoreren en eigen wensen kwaliteit filteren.

Waar staan we nu [redacted]

Oud versus nu

Voorstel alleen technisch herijken.

Open systeem. Inkomsten en uitgaven hoeven niet meer in evenwicht te zijn.

Bijzondere positie G4 zoveel mogelijk onderbrengen in sleutel

Samenvoegen clusters Gebiedsontwikkeling

Wensen WWI

Gemaakte afspraken (in de brief)

a) Almere [redacted]

Rotterdam Zuid [redacted]

Krimp [redacted]

Moeten die opgepakt worden in gemeentefonds of niet maar hoe dan wel. De uitkomsten van hoe wordt omgegaan met toezeggingen moeten opgenomen worden in de brief. **Afweging maken voor MT**

a) Wanneer is voor ons de uitkomst acceptabel. Het gaat hierbij om totale verdeling gemeentefonds. Per groep gemeenten Inkomsten uitgaven oud en nieuw naast elkaar zetten. [redacted] **Wij maken afweging en MT**

G4

Rotterdam

New towns enkele

G18 wijkaanpak

Almere

Krimpgebieden

Achtergrond nodig

Hoeveel geld zit er in de verschillende clusters en hoeveel zit er in gebiedsontwikkeling en waaruit bestaat dat. (ISV groen water riool bodem) [REDACTED]

a) Wat loopt er aan bijzondere posities. ICL Lelystad uitvloeisel art 12 Evaluatie wanneer? Zijn er nog andere afspraken die het wonen raken? [REDACTED]

Waarom hebben G4 aparte status gekregen. Waarom past deze status niet meer. Rotterdam Zuid Almere [REDACTED]

Hoe werkt de Woz waardeontwikkeling bij gebiedsontwikkeling. [REDACTED]

a) De nieuwe aanpak versus de oude aanpak. Twee cases: Almere Oostwold en Tilburg. [REDACTED]

Herijking toekomst

We moeten beeld hebben dat gereedschapskist met gem fonds op termijn nog voldoet. Krijgen gemeenten voldoende geld en inspanningen van anderen los. Zo nee..... **Besluit MT** plek geven in brief

a) Overleg [REDACTED] nota in concept.

Dan bezien en in spet door

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 15 augustus 2013 9:46
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: Communicatie herijking (project OOG)

a) Ik zie voor mij nu verder niet zoveel zaken om op te reageren. Het gaat mij vooral om de ozb die wordt genoemd. Blijft dit nu zo? Dus geen aanpassingen aan de herverdeling van de ozb inkomsten?

[redacted]

.....
Directie bestuur, democratie en financiën
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer Z.28
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
.....

T [redacted]
[redacted]@minbzk.nl
<http://www.rijksoverheid.nl>

a) **Van:** [redacted]
Verzonden: dinsdag 6 augustus 2013 16:40
Aan: [redacted]

Onderwerp: Communicatie herijking (project OOG)

Collega's,

Ter info hierbij de laatste versie van de herijkingsbrief.

Met vriendelijke groet,

a) [redacted]

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-Generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur, Democratie en Financiën
Afdeling Ontwikkeling Financiële en Informatieverhouding

Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Zuidtoren etage 28 | Tel [redacted]

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres

Aan: Deelnemers brede bijeenkomst groot onderhoud
gemeentefonds

BDF
Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147
Den Haag

Kenmerk
2014-0000552229

Contactpersoon
[Redacted]

Telefoonnummer
[Redacted]

Email
[Redacted]@minbzk
.nl

Datum 8 oktober 2013
Betreft Programma en doelstelling brede bijeenkomst groot onderhoud
gemeentefonds

Beste genodigden,

Hartelijk dank voor uw aanmelding voor de brede bijeenkomst over het groot onderhoud aan het gemeentefonds. De afgelopen jaren hebt u ongetwijfeld gehoord over dit project dat als doel heeft om de basis van de verdeling van gemeentefondsmiddelen weer op orde te brengen¹. Om dit thema onder de aandacht van gemeenten te brengen zijn er tijdens onze BZK regiodagen in 2013 presentaties gehouden waarbij is stilgestaan bij de aanleiding, de uitgangspunten en beoogde doelen van het onderhoud. Dezelfde onderwerpen zijn gepresenteerd aan diverse platforms van gemeenten. In de ambtelijke overleggen met betreffende departementen is uitgebreid stilgestaan bij het onderhoud en de samenhangende beleidsinhoudelijke aspecten.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd om alle betrokkenen samen te informeren over dit onderwerp en om gezamenlijk een integraal beeld te vormen van de uitgangspunten die de fondsbeheerders hanteren bij de verdeling van gemeentefondsmiddelen.

In de bijgaande notitie staan de context en de inhoud van het project beschreven, zodat u zich kunt voorbereiden op de bijeenkomst. Het project heeft betrekking op het wegwerken van 'achterstallig onderhoud' in het gemeentefonds. Voor zover we nu kunnen overzien zullen de herverdeel-effecten dan ook relatief beperkt zijn. Deze middag is ook bedoeld als het moment waarop u als partner of eindgebruiker van het fonds uw visie op de verdeelmethodiek kunt geven. Het gemeentefonds raakt alle gemeenten in Nederland en het belang van een goede verdeling is cruciaal, mede gezien de decentralisaties van taken op het sociaal domein per 2015 en de bezuinigingen uit het Regeerakkoord. Wij zijn ervan overtuigd dat uw inbreng waardevol is voor de haalbaarheid en het draagvlak van ons project dat ondersteunend is aan deze veranderingen.

De individuele gemeentelijke budgettaire uitkomsten naar aanleiding van het groot onderhoud worden momenteel onderzocht en zijn nog niet beschikbaar. Naar verwachting zullen deze eind 2013 bekend zijn zodat ze in de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds gepubliceerd kunnen worden. Tussentijds zal het parlementaire proces plaatsvinden en de afstemming met betreffende partijen. In deze bijeenkomst zullen er daarom nog geen tussentijdse financiële resultaten

¹ Achtergrondinformatie over het groot onderhoud kunt u vinden via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2013/05/30/heriiking-gemeentefonds.html> en <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2013/05/30/heriiking-gemeentefonds.html>

beschikbaar zijn.

Wij gebruiken uw inbreng voor het optimaliseren van de resultaten van het project en de bijbehorende communicatie. Zie voor de planning van de komende periode hoofdstuk 5 van de achtergrondnotitie.

Datum
25 september 2013

Kenmerk
2014-0000552229

a) Naast betrokken departementen en platforms van gemeenten zijn ook onze andere partners, zoals het Centraal Planbureau, de Raad voor de financiële verhoudingen en Cebeon² uitgenodigd. Prof. Dr. [redacted] onderzoeker op het gebied van onder andere financiën van lokale overheden, zal in deze bijeenkomst een blik werpen op de herverdeling van de middelen tussen gemeenten en de rol van de fondsbeheerders toelichten. Ook zal hij de noodzaak van een goede verdeling in relatie tot de toekomstbestendigheid van het verdeelmodel belichten.

Het programma op 17 oktober a.s. is als volgt:

a) 14.45 uur Inloop
15.00 uur Opening en presentatie project
15.45 uur Reflectie van [redacted]
16.15 uur Start discussie
17.00 uur Samenvatting en conclusies
17.15 uur Borrel
18.00 uur Einde

Locatie: Oostvaardersplassenzaal (M01.25), Turfmarkt 147 te Den Haag

Ik kijk uit naar uw komst op 17 oktober. Als u in de tussentijd vragen heeft, kunt u die stellen aan [redacted] (@minbzk.nl) of [redacted] (@minbzk.nl).

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Plv. Directeur DGBK/Bestuur, Democratie en Financiën

Bijlagen:

- Achtergrondnotitie project groot onderhoud herijking gemeentefonds
- Gastenlijst

² Cebeon is het onderzoeksbureau dat nauw betrokken is bij dit project. [redacted] is hoogleraar economie van decentrale overheden aan de Rijksuniversiteit Groningen en directeur van onderzoeksinstituut COELO (Centrum voor onderzoek van de economie van de decentrale overheden).

Onderhoud gemeentefonds: verslag brede bijeenkomst met platforms en ministeries

Op 17 oktober vond op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de brede bijeenkomst plaats over het onderhoud op het gemeentefonds. Zowel platforms van gemeenten¹, ministeries en partners² waren hierbij aanwezig om mee te praten over de plannen van de fondsbeheerders.

Voorafgaand aan de bijeenkomst is voor de deelnemers een achtergrondnotitie opgesteld waarin de aanleiding en de inhoudelijke context van het project staan beschreven. De middag zelf ging van start met een presentatie gegeven door het Ministerie van BZK waarin nader werd ingegaan op de punten uit de notitie. Vervolgens werd het woord gegeven aan Prof. Dr. Maarten Allers (gemeentefondsspecialist) die zijn visie op het project gaf. Beide presentaties en de achtergrondnotitie zijn toegevoegd in de bijlage.

Ten slotte zijn er enkele stellingen gepresenteerd waar de deelnemers op konden stemmen en reageren. In deze notitie wordt een samenvatting van deze bijeenkomst weergegeven.

Presentatie door BZK

In de inleidende presentatie die gegeven werd door projectleider Elze de Vries en Onno IJsselsteijn werd nader ingegaan op de aanleiding en beoogde doelen en resultaten van het onderhoud. De algemene uitkering van het gemeentefonds bestaat uit circa € 15 mld. die jaarlijks verdeeld wordt over 408 gemeenten. De verdeling is gebaseerd op objectieve verdeelmaatstaven die gegroepeerd zijn in samenhangende beleidsmatige clusters³. Uit onderzoek is gebleken dat de verdeling structureel niet aansluit op de gewenste effecten van de verdeling, namelijk dat gemeenten op basis van structuurkenmerken een relatief gelijk deel aan middelen uit het gemeentefonds ontvangen. Dit komt doordat de onderliggende ijkpunten in de verdeelsystematiek sinds 1997 niet integraal hebben meebewogen met de uitgaven van gemeenten.

Om de basis van het gemeentefonds weer op orde te brengen, vooral met het oog op de decentralisatie van majeure budgetten binnen het sociaal domein, worden de ijkpunten integraal aangepast. Dit houdt in dat de omvang van het gemeentefonds niet verandert door dit groot onderhoud⁴, maar dat de verdeling van het budget over de 408 gemeenten wel verandert. Deze herverdeeleeffecten blijven beperkt in vergelijking met de integrale operatie van 1997. De exacte herverdeeleeffecten zijn nog niet bekend, die volgen begin 2014.

Het aanpassen van de ijkpunten verloopt via een aantal uitgangspunten. De hoofdlijn is continuïteit in de uitgangspunten, waarbij globaliteit en kostenoriëntatie voorop blijven staan. Uit onderzoek blijkt dat gemeenten meer inkomsten genereren dan het normatieve bedrag waar het verdeelmodel rekening mee houdt. Dit betekent dat gemeenten ook meer uit kunnen geven aan autonoom beleid. Dit betreft ongeveer 7% van de totale uitgaven van gemeenten. Door BZK wordt voorgesteld om de huidige normen voor de inkomsten die opgesteld zijn in 1997, te blijven handhaven in de verdeling en om de meeropbrengsten van gemeenten niet via het fonds te verevenen. Deze ruimte kunnen gemeenten blijven gebruiken om hun autonome taken vorm te geven.

Het laatste uitgangspunt is dat verdeelstoornissen in de toekomst sneller worden onderzocht en zonodig worden opgelost wanneer zij structureel van aard blijken te zijn. Op deze manier wordt voorkomen dat in de toekomst dergelijke grote projecten noodzakelijk zijn.

Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat het huidige aantal beleidsmatige clusters in het gemeentefonds verlaagd kan worden van 17 naar 11. Voor de verdeling van de middelen levert

¹ VNG, PMG, 100.000+ gemeenten, G4, G32, P10.

² Rfv, CPB, Cebeon.

³ Zie voor meer toelichting 'Achtergrondnotitie groot onderhoud brede bijeenkomst 17 oktober 2013', in de bijlage.

⁴ De budgettaire wijzigingen naar aanleiding van maatregelen uit het regeerakkoord vallen immers buiten dit groot onderhoud.

deze wijziging geen significante herverdeeeffecten op. Bovendien is een vermindering van het aantal clusters gunstig met het oog op meer transparantie in het fonds. De vaste bedragen voor de G4 worden afgebouwd en middels verdeelmaatstaven over 6 clusters (5 clusters in de voorgestelde nieuwe indeling) verdeeld.

a) **Presentatie van Prof. Dr. [REDACTED]**

De huidige opzet van het groot onderhoud is in vergelijking met de opzet van 2011 kalmerend te noemen. Destijds was het de vraag of doelmatigheid een rol zou moeten spelen in de verdeling van middelen. Het is echter zo dat de verantwoordelijkheid van de besteding van middelen bij gemeentebesturen ligt, de algemene uitkering betreft immers vrij besteedbare middelen (niet geormerkt). Tevens is output op veel beleidsonderwerpen niet eenvoudig te meten.

Wel is het de vraag of er ruim 60 verdeelmaatstaven nodig zijn om de differentiatie tussen gemeenten te duiden. Kan hetzelfde effect bereikt worden met minder maatstaven en is er sprake van dubbeling in het huidige systeem?

Volledige verevening van de OZB en OEM zou betekenen dat gemeenten die profiteren van relatieve hoge opbrengsten automatisch ook meer middelen vanuit de uitgavenclusters zouden ontvangen, omdat alle uitgaven dan ook gevolgd zouden worden. Het is niet wenselijk om deze bovengemiddelde uitgaven mee te nemen in de verdeelsystematiek omdat dit ten koste zou gaan van het budget van de overige gemeenten. Wel is de 7% die nu niet gevolgd wordt in de verdeling een beleidsmatige keuze. De hoogte van het percentage van de OEM zou in de verdeling geen effect mogen hebben. Interessant is om te onderzoeken aan welke taken hogere opbrengsten worden besteed.

Het is nodig om een balans te vinden tussen enerzijds stabiliteit in het fonds en anderzijds het tijdig aanpassen van ijkpunten. Wanneer te veel onstabiele factoren (zoals de politieke waan van de dag) invloed zouden hebben op de verdeling van de middelen, zou dit leiden tot te veel schommeling in de budgetten. Voor gemeenten is dit niet opportuun. Daarnaast zou er sprake moeten zijn van consistentie per cluster in de methodiek (bijvoorbeeld bij het aanpassen van ijkpunten).

Stellingen

1. Het geld in het gemeentefonds is van gemeenten en niet van departementen.

De deelnemers waren het unaniem eens met deze stelling. Het komt voor dat bij toevoeging van budgetten aan clusters indirect verwachtingen worden uitgesproken ten aanzien van de besteding van de middelen, maar iedereen is het erover eens dat gemeenten uiteindelijk zelf bepalen hoe zij deze middelen inzetten.

Er wordt gepleit voor een overzichtelijk systeem waarbij de ontwikkeling van budgetten transparant is. Momenteel zijn de overzichten die gepresenteerd worden in de meicirculaire voor veel gemeenten te technisch. Transparantie in het model en de onderliggende bestuurlijke keuzes zou daarnaast kunnen leiden tot solidariteit tussen gemeenten.

2. De verdeling in het gemeentefonds moet jaarlijks worden aangepast, dat is een bestuurlijke zaak.

Deze stelling is verworpen. Gemeenten hebben juist baat bij stabiele budgetten. Daarnaast is het niet de verdeling van middelen dat instabiel is, maar de voeding van het fonds als geheel. De meningen over wanneer ijkpunten wel aangepast zouden moeten worden lopen uiteen. Er wordt door meerdere deelnemers geopperd dat het gemeentefonds bij de vierjaarlijkse gemeenteraadverkiezingen geëvalueerd zou kunnen worden. Anderen vinden het niet bezwaarlijk om het systeem na het huidige onderhoud jaren met rust te laten.

3. Het is eerlijk om alle ontvangsten van gemeenten mee te nemen in de verdeling.

Ook deze stelling is verworpen. Het zou namelijk wel eerlijk zijn om alle inkomsten mee te nemen, maar in de praktijk is dit op individueel niveau of groepsniveau niet goed te meten. Daarnaast is er momenteel een prikkel in het systeem waardoor gemeenten worden gestimuleerd worden om vernieuwend te zijn en extra inkomsten te genereren. Anderzijds verkeren niet alle gemeenten in dezelfde omstandigheden om relatief veel inkomsten te kunnen genereren..

4. Het belastinggebied van gemeenten zou fors vergroot moeten worden. En het gemeentefonds zou met dezelfde mate verkleind moeten worden.

Deze stelling is aangenomen. Het vergroten van het belastinggebied zou namelijk leiden tot meer ruimte voor autonome taken. Wel is het van belang om te weten aan welke taken de extra middelen worden besteed.

Ten slotte

De reacties van de deelnemers worden meegenomen in de uitwerking van het project. Er zullen nog twee grote bijeenkomsten worden georganiseerd, één met departementen, de VNG en de Rfv (eind november). In deze bijeenkomst wordt de omvang van de clusters besproken. De tweede vervolgbijeenkomst zal worden georganiseerd met platforms van gemeenten en de Rfv (begin januari). Hier worden de herverdeeleffecten per gemeente(groep) besproken. Voor en na het verschijnen van de meicirculaire zullen individuele gemeenten benaderd worden om door te praten over de effecten naar aanleiding van het groot onderhoud.

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 28 maart 2013 14:54
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Terugkoppeling overleg BZK - VNG 27 maart 2013

Hoi [REDACTED]

Hierbij een korte terugkoppeling van het overleg VNG – BZK van 27 maart.

- a) Kun jij dit doorzetten, ook aan [REDACTED]
En laat je nog even weten wat van het projectplan je wil delen met de VNG?

Vriendelijke groet,
[REDACTED]

Datum: 27 maart 2013

Aanwezig: VNG: [REDACTED]

BZK: [REDACTED]

- a)
- Goed gesprek, belangrijk punt voor de VNG is de planning. Er zijn nu nog onduidelijkheden in de herijking en verdeelmodellen, waarover VNG en gemeenten zo snel mogelijk duidelijkheid willen hebben
 - VNG voelt ook voor invoering herijking in één keer (dus niet gefaseerd) in 2015

b

[REDACTED]

BZK neemt het signaal mee.

- VNG: aandachtspunten verdeelmodel Langdurige Zorg:
 - Invoerings- en uitvoeringskosten maken in de praktijk een substantieel onderdeel uit van de budgetten, die nu gedekt moeten worden uit de programmabudgetten.
 - Indexering van de bedragen
- Herverdelingseffecten:

b

[REDACTED]

VNG doet voorstel om de bedragen te laten oplopen, bijvoorbeeld € 15,- in jaar t, € 20,- in jaar t + 1, € 25,- in jaar t + 2, etc. Voordeel is dat je zo het traject kan verkorten, maar dat gemeenten wel weten wat op ze af komt.

b

- Communicatie:

b

De tweets van de VNG worden goed gelezen. Op 20 februari tweette de VNG over uitstel van de herijking en de tijdelijke overgangsmaatregel BAG. [REDACTED]

a) maar de uitspraken zijn gebruikt als bron voor de Snelle Berichtgeving door [REDACTED].
BZK geeft VNG mee [REDACTED]

Gemeentefonds

Technische briefing

23 april 2014

Fondsbeheerders BZK-Financiën

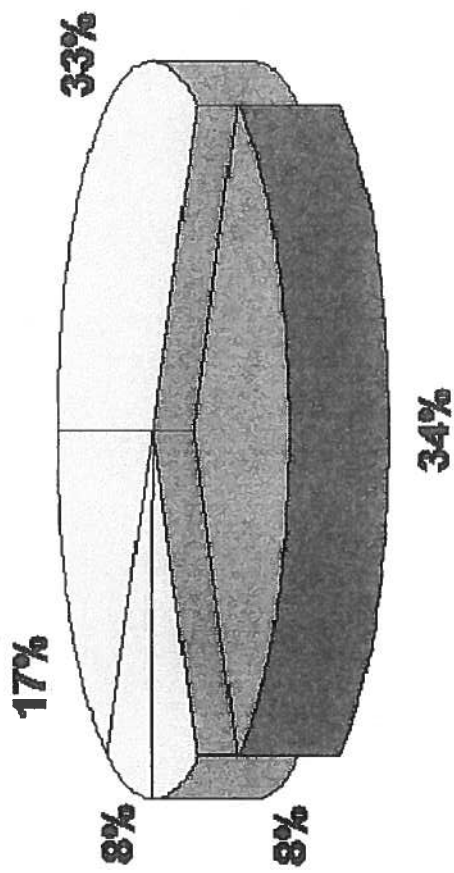

Inhoud bespreking & doel

1. Basis en werking gemeentefonds
2. Noodzaak groot onderhoud
3. Uitkomsten groot onderhoud

1.1. Gemeentefonds ca 18 miljard (2012)

- Specifieke uitkeringen
- Belastingen
- Overige eigen ink.
- Gemeentefonds
- Heffingen

1.2. Gemeentefonds: voorbeelden Algemene uitkering gemeenten in euro per inwoner

<u>Gemeente</u>	<u>Algemene uitkering in € per inwoner</u>
Gemiddeld excl G4	821
Blaricum (laagste score)	538
Schiermonnikoog (hoogste score)	2.434
Westland (100.000 inwoners)	656
Delft (100.000 inwoners)	1.038
Groningen	1.164
Eindhoven	950

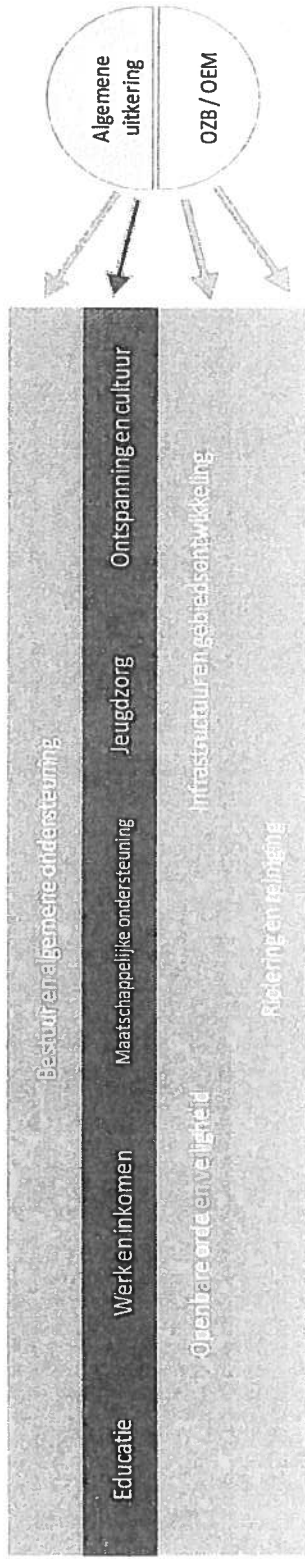

1.3. Wettelijke uitgangspunten verdeling

- Vrije besteedbaarheid van de middelen. Gemeentefonds is voor autonome en medebewindstaken
- Verdeling is globaal en kostengeoriënteerd
- het derde aspiratieniveau van Goedhart ("gelijk voorzieningenniveau voor vergelijkbare gemeenten, bij gelijke belastingdruk")

1.4. Gemeentefonds: Clusterindeling

Bestuur en algemene ondersteuning

Sociale structuur

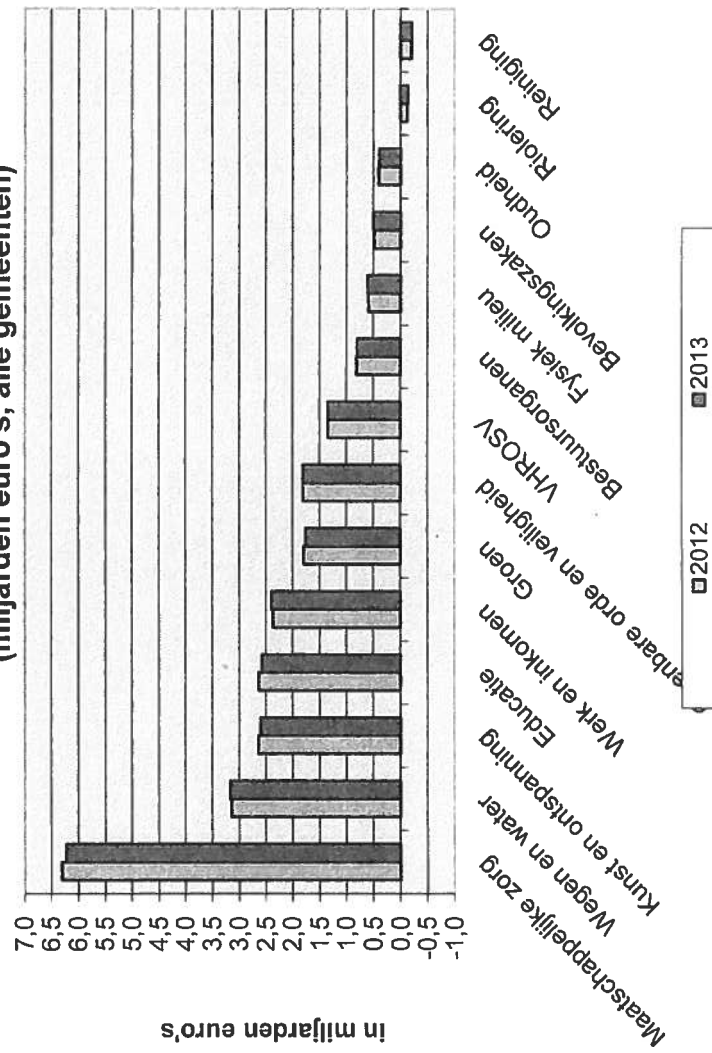
Fysieke structuur

Bodem

1.5. Uitgaven per cluster

Figuur 3.2 Netto-uitgaven per cluster 2012 en 2013
(miljarden euro's, alle gemeenten)

1.6. Gemeentefonds: Maatstaven

- OZB (negatieve maatstaf)
- Inwoners
- Woonruimten
- Huishoudens laag inkomen
- Bijstandsontvangers
- Uitkeringsontvangers
- Minderheden
- Jongeren
- Ouderen
- Lokaal klantenpotentieel
- Regionaal klantenpotentieel
- Leerlingen SO en VO
- Oppervlakte land
- Oppervlakte binnenwater
- Oppervlakte buitenwater
- Oppervlakte bebouwing
- Oeverlengte
- Omgevingsadressendichtheid
- Bodemgesteldheid
- Historische kern
- Lengte historisch water
- Waddeneilanden
- Herindeling
- Vast bedrag G4
- en nog meer (32 stuks in nieuw model)

2.1. Waarom groot onderhoud?

1. scheefheid: gemeenten krijgen nu meer dan bedoeld volgens wet, andere minder
2. Scheefheid op groot aantal clusters; daarom in samenhang bekeken bij groot onderhoud
3. definitiewijzigingen maken aanpassingen noodzakelijk
4. afbouw vaste bedragen G4 (vgl. RFV-advies)

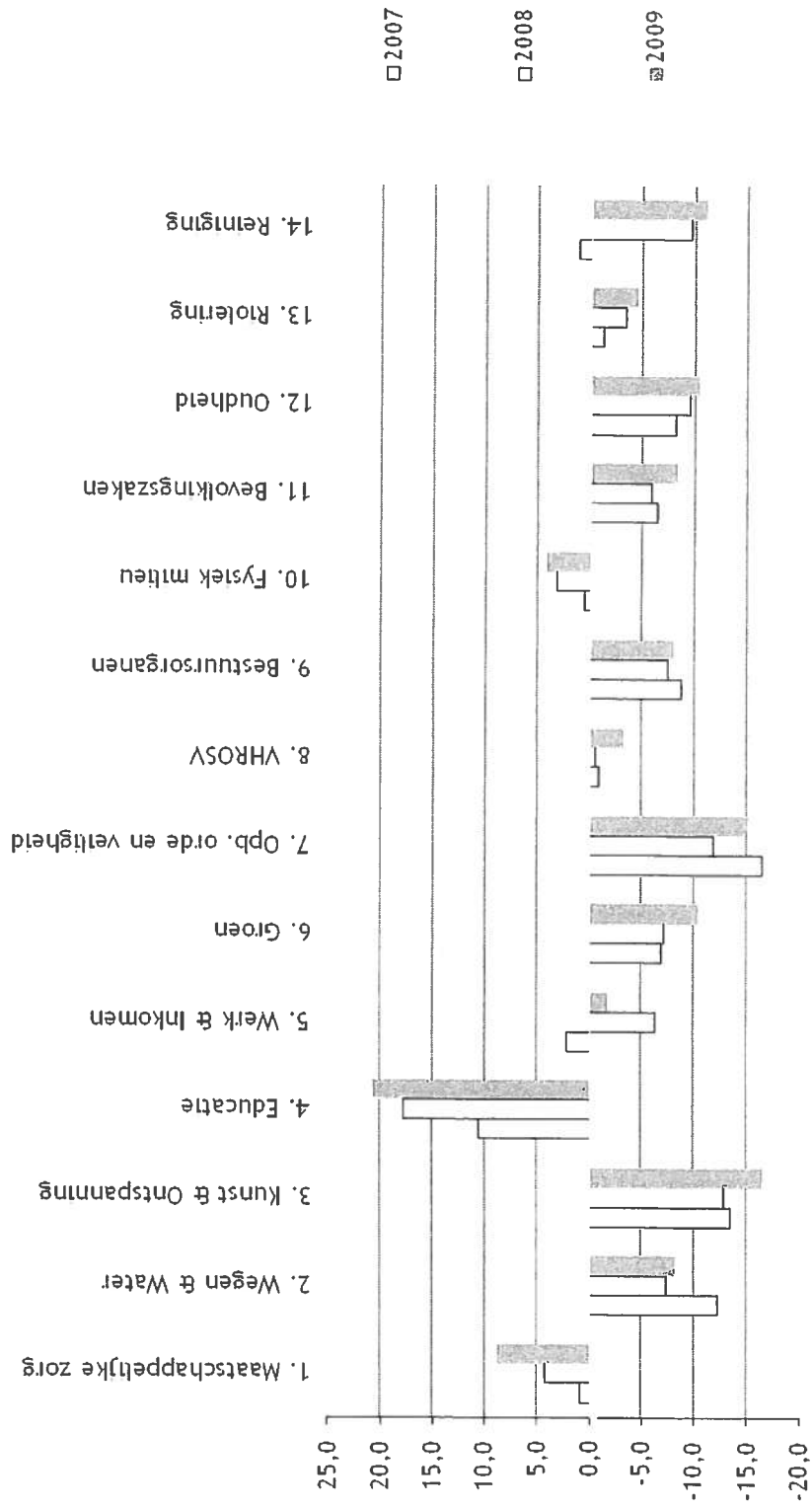
2.2 Waarom 2015?

- Afronden bestuurlijk afgesproken traject met VNG en daarmee zekerheid biedend aan gemeenten
- verwerken taakstelling RA in verdeling
- basis op orde voor de decentralisaties
- Uitstel is vooruitschuiven vanwege blijvende scheefheden

2.2. Gemeentefonds: scheve verdeling.

IJKpunten minus feitelijke uitgaven per cluster (420 gemeenten)

2.3. Aanpak

Onderzoek bij gemeenten:

- in totaal cijfers van ca. 150 gemeenten betrokken
- gemeenten gecategoriseerd obv verwachte kostenverschillen, structuurkenmerken, grootte en geografische ligging
- cijfers op gemeentelijk grootboekniveau

Per cluster begeleidingscommissie met VNG, Rfv, en vakdepartementen

Advies VNG en Rfv

3.1. Uitkomsten groot onderhoud 2015

Spreiding herverdeeldeffecten (Stand maart 2014, uitkeringsjaar 2010)

3.2. Verklaring grootste effecten:

Verschuiving middelen (obv verschillen in kosten) van gemeenten met:

- VO/SO-scholen
- lage - naar hoge bebouwingsdichtheid (wegen en overige openbare orde en veiligheid)
- zandgronden naar veengronden (riolering)
- gevangenissen en kazernes
- G4 naar alle gemeenten op basis van kosten

N.B. voor studentensteden staat beeld nog niet vast vanwege tempo aanpassing gemeentelijke administraties na verzoek I&M te herzien.

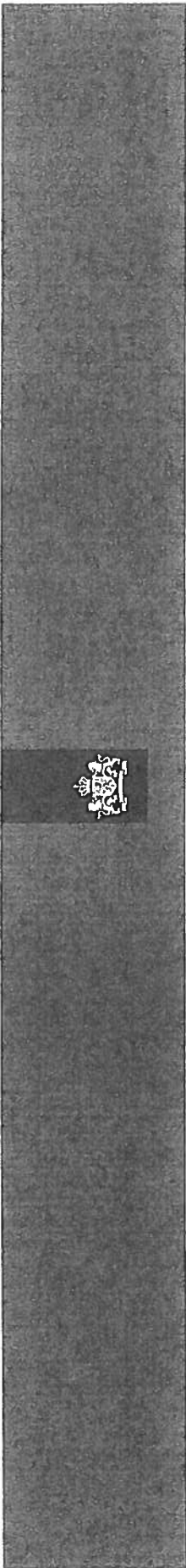
3.3 Overgangsmaatregel

- herverdeeleffecten geleidelijk invoeren
- bestaande afspraak: € 15 per inwoner per jaar
- in samenhang bezien met herverdeeleffecten decentralisaties van historisch naar objectief in 2016

3.4 Proces

- Brief naar Tweede Kamer na MR van 9 mei
- Reactie op adviezen Rfv en VNG opgenomen in brief
- Meicirculaire 2014
- 2016 overige 3 clusters en Educatie

Bijlagen

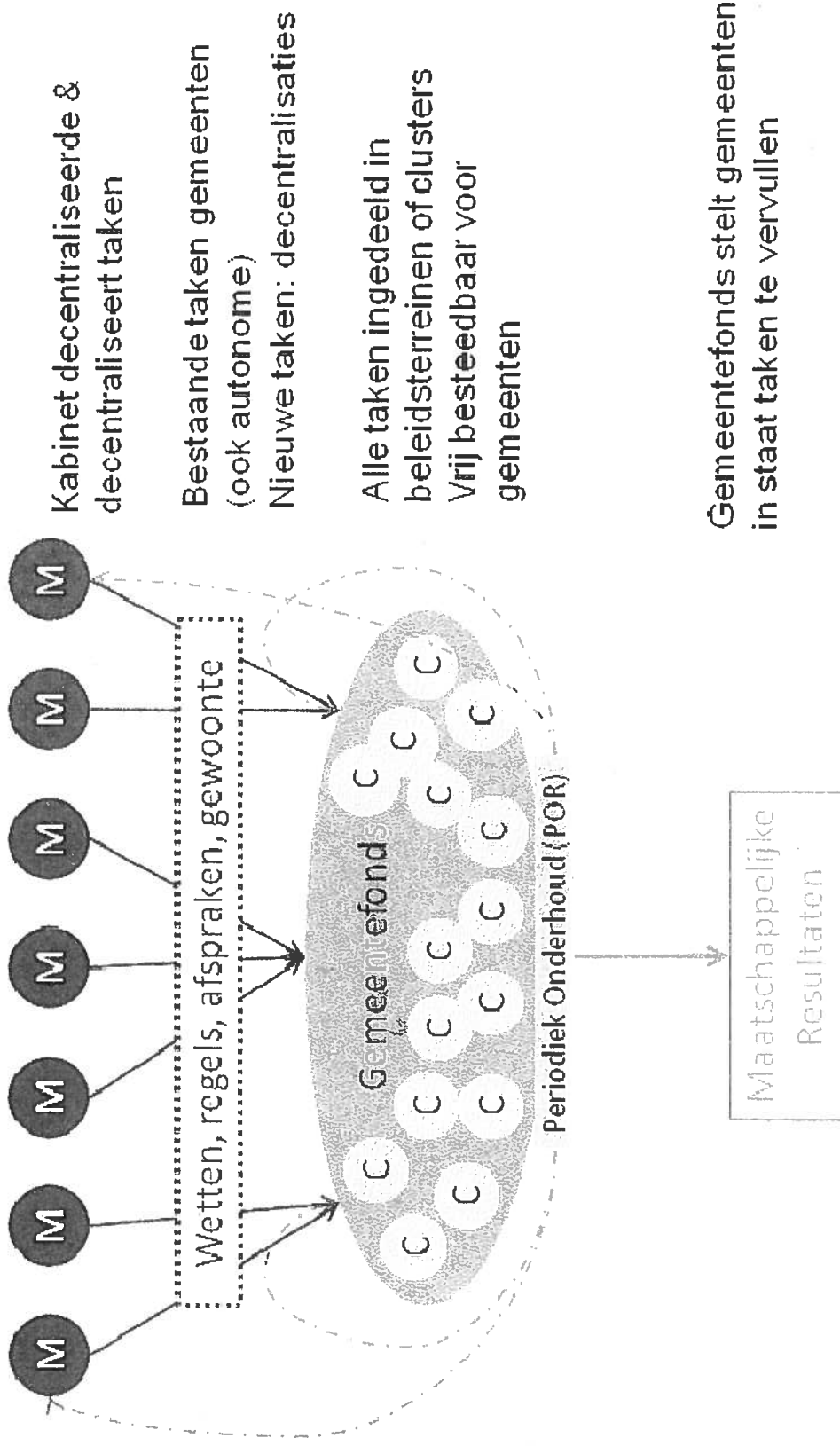

Nieuwe clusters & volumes (x € mrd)

	Cluster	Volume 2010	Feitelijke uitgaven 2010	Voorstel volume 2010
1	Werk & Inkomen (W&I)	1,6	2,2	1,6
2	Maatschappelijke Ondersteuning (MO)	3,7	3,8	3,1
3	Jeugd			0,7
4	Educatie	2,6	2,3	2,3
5	Cultuur & ontspanning	3,6	4,4	3,8
6	Infrastructuur & gebiedsontwikkeling (I&G)	4,1	4,6	4,5
7	Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	1,3	1,6	1,5
8	Bestuur & Algemene ondersteuning	1,9	2,1	2,2
9	Riolering & reiniging	-0,4	-0,2	-0,4

Hoe werkt het GF?

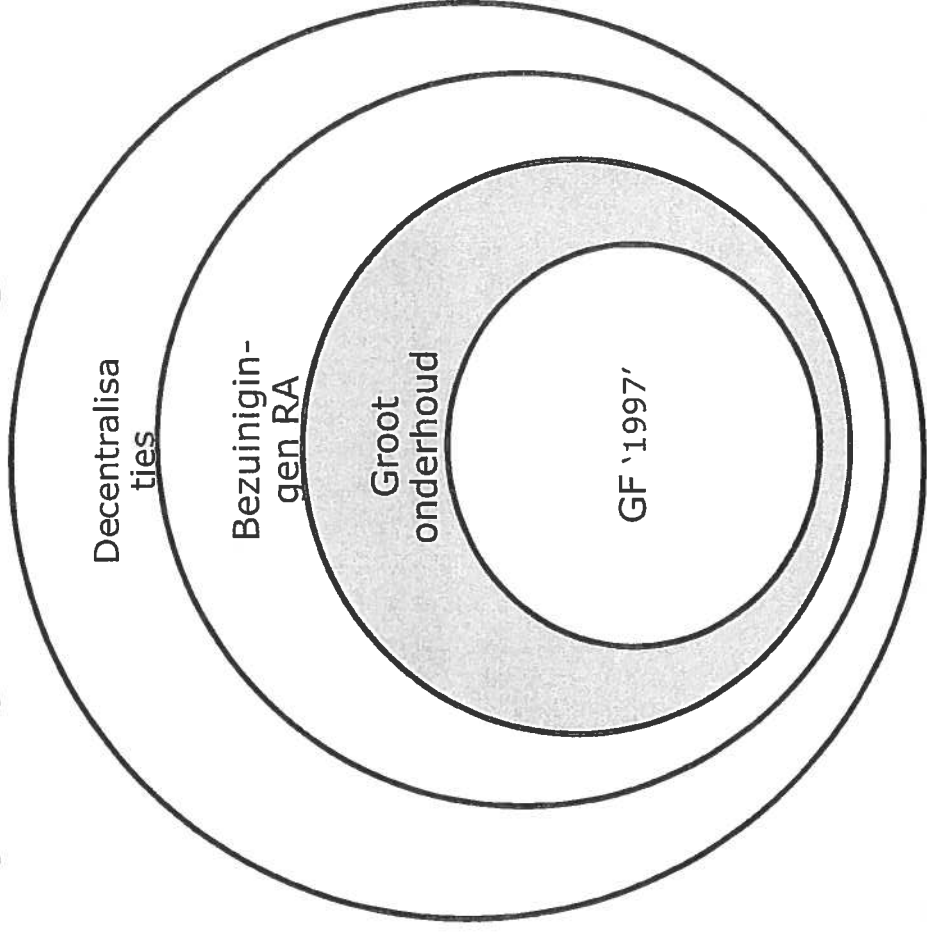

Invulling uitgangspunt 2

1. Mate van keuzevrijheid gemeenten
2. Mate waarin kosten in het verleden zijn gevolgd (continuïteit)
3. Relatie omvang eigen inkomsten – uitgaven (Iv3)

Relatie Herijking – maatregelen RA

Aandachtspunten uitkomsten groot onderhoud

1. Uitstel tot 2016: Werk & Inkomen, OOV/ Brandweer & rampen, Infrastructuur & Gebiedsontwikkeling/
VHROSV
2. Geen veranderingen: OZB en Overige eigen middelen (OEM)
3. G4: *start* met objectivering vaste bedragen, dus onder maatstaven brengen
4. Aantal maatstaven + 4: 3 objectivering G4, 1 x BAG

Basisregistraties Adressen en Gebouwen

- BAG-effecten langs twee lijnen zoveel mogelijk beperkt:
 - Zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande definitie woonruimten: naast 'objecten met woonfunctie' ook 'objecten met logiesfunctie'
 - Aanpassing verdeelformules: relatie kosten en structuurkenmerken
 - vervangen 'woonruimten' door 'huishoudens' (Groen en MZ), ook institutionele huishoudens tellen mee
 - in diverse clusters verlaging relatieve aandeel BAG-gerelateerde maatstaven (Bestuursorganen, Wegen en water, Fysiek milieu)

5.2. Onderwijshuisvesting

- Nader onderzoek in 2014
- VNG-advies: begrotingen 2014 bezien
- Meenemen in 2^e fase

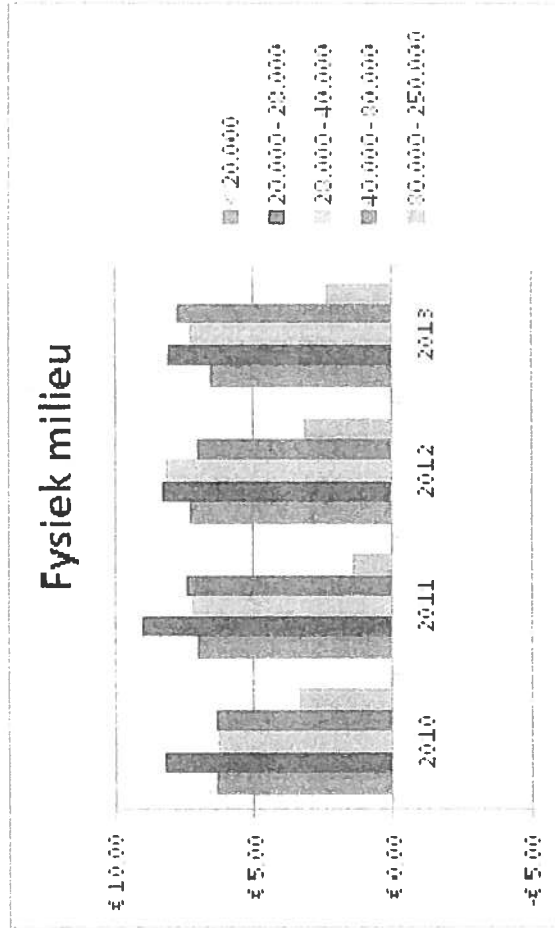

5.3. Krimpgemeenten

- Kenmerk: zwakke sociale structuur
- Onderdeel maatstaven, ook na groot onderhoud (en in 3D)
- Herverdeeleffecten: wisselend beeld (onderwijshuisvesting, stedelijkheid)
- Evaluatie krimpmaatstaf 2^e helft 2014

5.4. Basisjaar blijft 2010

Groot onderhoud gemeentefonds Bijeenkomst Commissie Financiën

13 februari 2014

a.)

Inhoud bespreking & doel

1. Proces 2011 – heden
2. Doelen groot onderhoud
3. Uitgangspunten verdeling
4. Doorwerking uitgangspunten in clusters
5. Onderhoud gemeentefonds
6. Verwacht vervolproces (meicirculaires 2015 en 2016)

1. Proces 2011 - heden

- Reacties consultatiebrief 2011
- Uitstel herijking
- Nieuwe formulering uitgangspunten, continuïteit
- Permanent overleg met ministeries, VNG, Rfv, ...
- Nader onderzoek
- Van herijking naar groot onderhoud
- Bijeenkomsten oktober, november, januari
- Informatiebijeenkomsten na publicatie volledig beeld groot onderhoud
- Cijfers nu nog niet beschikbaar (onderzoek loopt)

2.1. Doelen project groot onderhoud

1. Basis van het gemeentefonds is weer op orde en toekomstbestendig:
 - a. Uitgangspunten verdeling gemeentefonds
 - b. Aanpassen verdeelformules, omvang clusters, technische aanpassingen
 - c. Herindeling clusters
 - d. Vaste bedragen G4
2. Gemeentefonds staat klaar voor decentralisaties;
3. Monitoring, onderhoud en verantwoording op orde met accent op decentralisaties.

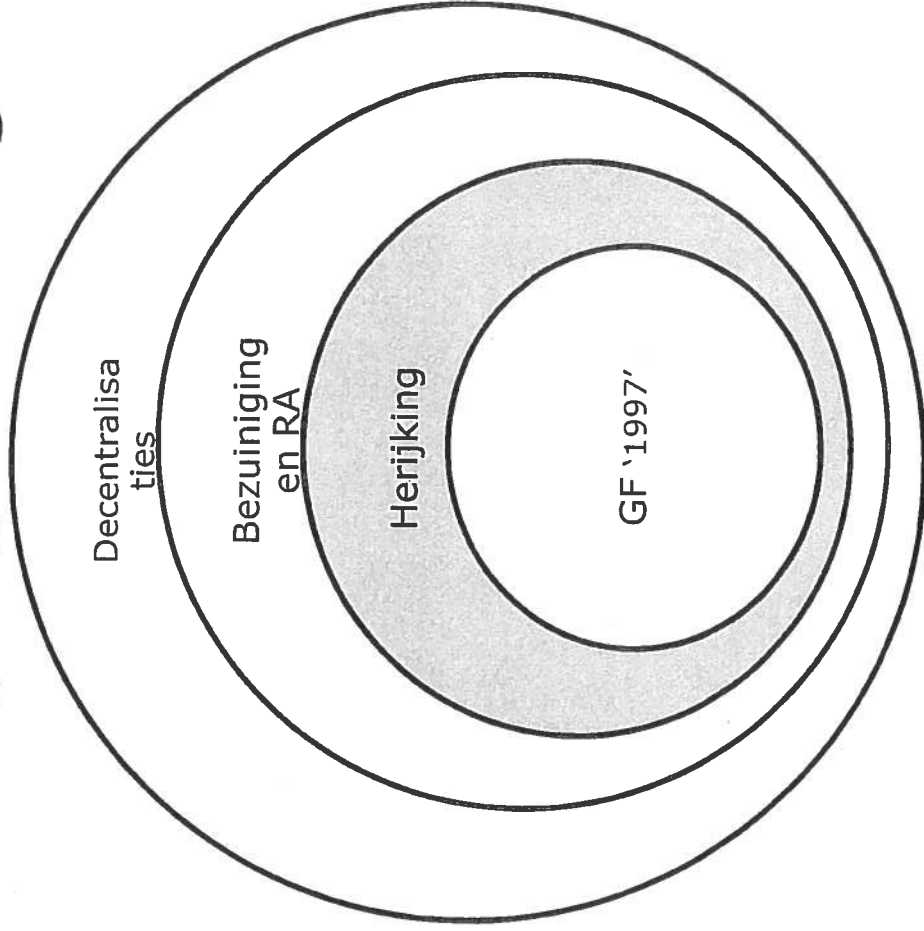

2.2. Waarom groot onderhoud?

1. Sommige gemeenten krijgen nu meer dan bedoeld volgens wet, andere minder: onevenwichtigheid weg
2. Definitiewijzigingen (voorkomen onbedoelde herverdeeleeffecten)
3. Fonds geschikt voor maatregelen Regeerakkoord
4. Onderhoud fonds actualiseren

2.3. Relatie Herijking – maatregelen RA

3.1. Uitgangspunten verdeling na groot onderhoud

Hoofdlijn: continuïteit

1. Verdeling gemeentefonds blijft *globaal* en *kostengeörienteerd*;
2. Uitgaven op clusters met veel *beleidsvrijheid* worden niet *volledig* gevolgd (continuering huidig beleid). Dit geldt ook voor de ontvangstclusters OZB en OEM;
3. Het onderhoudssysteem: het *tijdig* signaleren van *verdeelstoornissen*.

3.2. Uitgangspunten verdeling

Continuïteit in de uitvoering

1. Verdeling gemeentefonds blijft *globaal en kostengeörienteerd*;
2. Uitgaven op clusters met veel *beleidsvrijheid* worden niet *volledig* gevolgd (continuering huidig beleid). Dit geldt ook voor de ontvangstencusters OZB en OEM;
3. Het onderhoudssysteem: het *tijdig signaleren van verdeelstoornissen*.

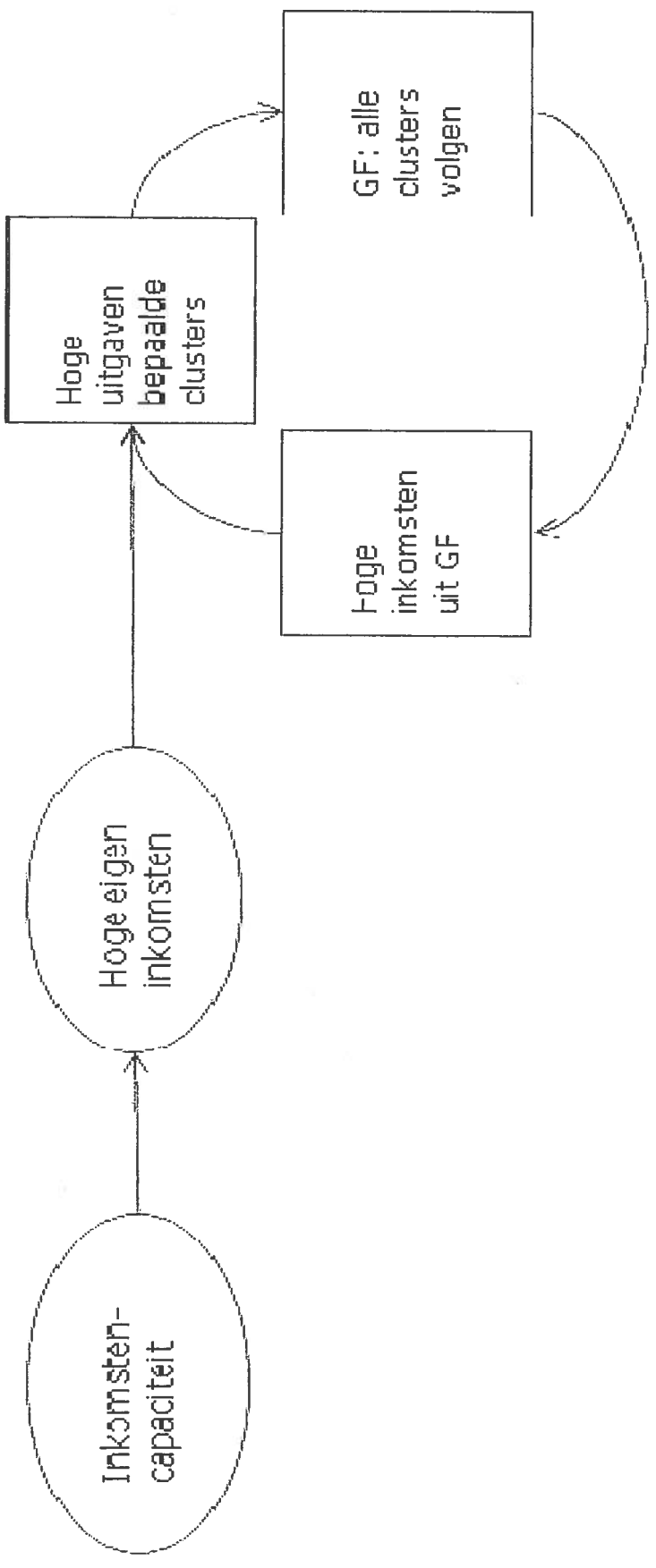

3.3. Invulling uitgangspunt 2

1. Mate van keuzevrijheid gemeenten
2. Mate waarin kosten in het verleden zijn gevolgd (continuïteit)
3. Relatie omvang eigen inkomsten – uitgaven (Iv3)

3.4. Doorwerking eigen inkomsten in verdeling

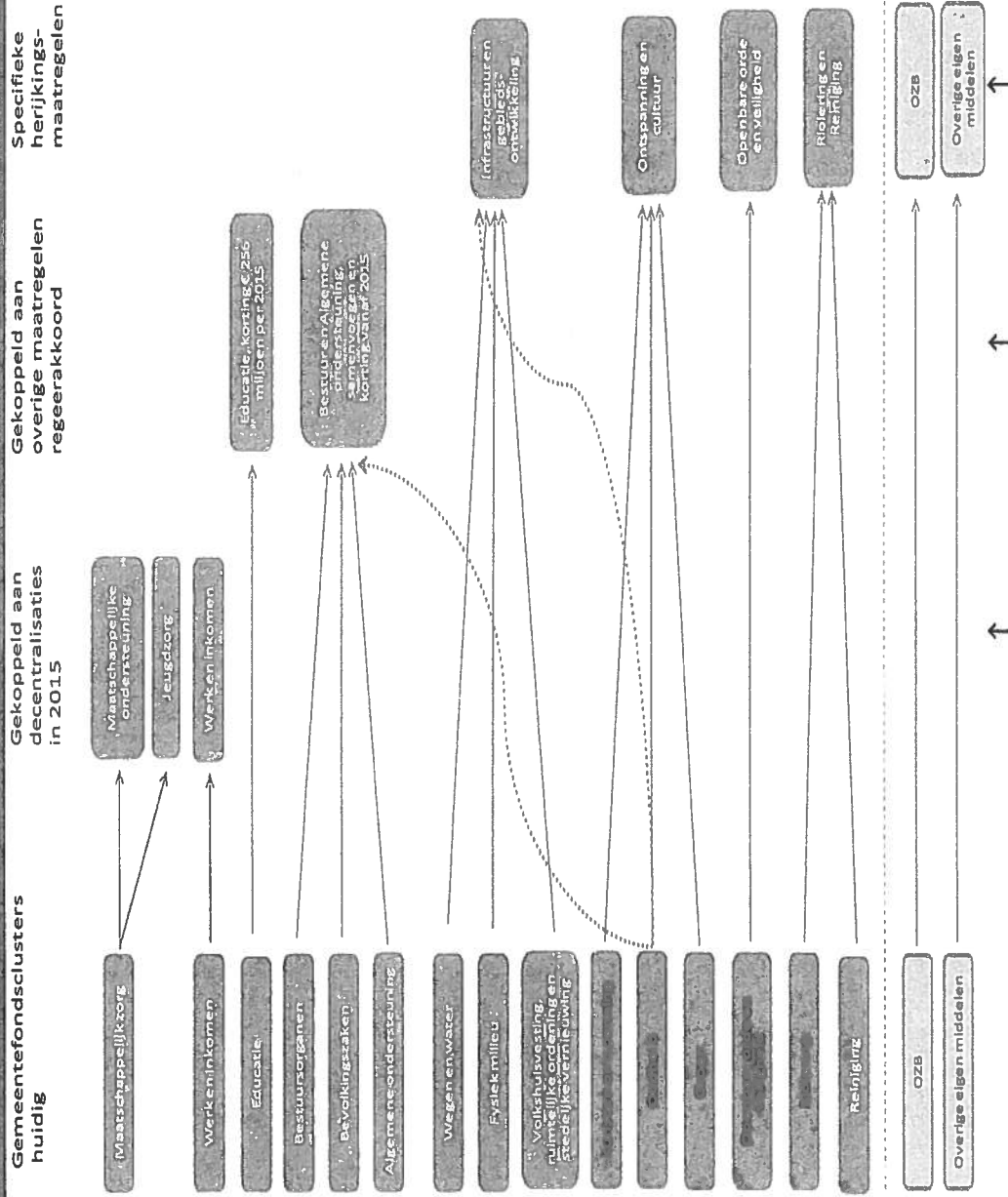
4.1. Aandachtspunten uitkomsten groot onderhoud

1. Uitstel tot 2016: Werk & Inkomen, OOV/ Brandweer & rampen, Infrastructuur & Gebiedsontwikkeling/ VHROSV
2. Geen veranderingen: OZB en Overige eigen middelen (OEM)
3. G4: *start* met objectivering vaste bedragen, dus onder maatstaven brengen
4. Aantal maatstaven + 5: 4 objectivering G4, 1 x BAG
5. DU Almere

4.2. Nieuwe indeling clusters 2015

Gemeentenbedrijfsstrategisch Milieuv

Alle clusters: definitiewijziging woonruimten (BAG), vaste bedragen G4, vereenvoudiging verdeelstelsel, overige definitiewijzigingen

4.3. Verwachte effecten door:

1. BAG – vooral gemeenten met kazernes

- Zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande definitie woonruimten: naast `objecten met woonfunctie` ook `objecten met logiesfunctie`
- Aanpassing verdeelformules: relatie kosten en structuurkenmerken
 - verlaging gewicht maatstaven met `woonruimten`, verhoging gewicht andere maatstaven
 - vervangen `woonruimten` door `huishoudens` (Groen en MO)
 - vervangen `woonruimten` door `inwoners` (Bestuur)

2. Onderwijshuisvesting – VO-leerlingen

3. Wegen & Water – van platteland naar meer stedelijke gemeenten

4.4. Objectivering vaste bedragen G4

- Vaste bedragen onder 5 clusters
 - Maatschappelijke Opvang
 - Cultuur & Ontspanning
 - Infrastructuur & Gebiedsontwikkeling
 - Educatie
 - Openbare Orde en Veiligheid
- Maatstaven in ontwikkeling
- Nu gedeeltelijk beeld: uitstel Werk & Inkomen, Brandweer & Rampen en VHROSV tot 2016

4.5. Overgangsmaatregel

- Herverdeeleffecten geleidelijk invoeren (suppletie-uitkering)
- Bestaande afspraak: € 15 per inwoner per jaar (oorsprong 2% AU)
- In samenhang bezien met herverdeeleffecten decentralisaties van historisch naar objectief in 2016

4.6. Nieuwe clusters & volumes (x € mrd)

	Cluster	Volume 2010	Feitelijke uitgaven 2010	Voorstel volume 2010
1	Werk & Inkomen (W&I)	1,6	2,2	1,6
2	Maatschappelijke Ondersteuning (MO)	3,7	3,8	3,8
3	Jeugd			
4	Educatie	2,6	2,2	2,2
5	Cultuur & ontspanning	3,6	4,4	3,8
6	Infrastructuur & gebiedsontwikkeling (I&G)	4,1	4,6	4,5
7	Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	1,3	1,6	1,5
8	Bestuur & Algemene ondersteuning	1,9	2,1	2,2
9	Riolering & reiniging	-0,4	-0,2	-0,4

5. Ideeën onderhoud gemeentefonds

- Toegankelijkheid vergroten, bijv.
 - Analyses groepen gemeenten
 - Jaarrekeningen naast begrotingen
 - Maatschappelijke trends
- Meer verbinding financiële en beleidsmatige kant, bijv. samenvoeging POR en Financieel overzicht gemeenten (FOG)
- Klankbordgroep met ministeries en (platforms van) gemeenten

6.1. Planning

Periode	Actie
Februari	<ul style="list-style-type: none">• 13/2 extra VNG-commissie Financiën (uitgangspunten & proces)• Adviesaanvraag VNG en Rfv (over uitgangspunten en proces)• Start interdepartementale afstemming brief groot onderhoud (onder voorbehoud)• Offerteaanvragen drie laatste onderzoeken groot onderhoud
13 maart	Bestuursvergadering VNG: advies groot onderhoud (zonder cijfers) Daarna: brief in MR-procedure
Maart/april	<ul style="list-style-type: none">• Informatiebijeenkomsten gemeenten (met de VNG)• Effecten per gemeente naar Rfv en VNG voor definitieve adviezen• Actualisatie gegevens en (herverdeel)effecten stand 2014• 28 maart: advies Rfv
April	14 april: advies VNG Behandeling Ministerraad Brief naar Tweede Kamer
Mei	Meircirculaire 2014: alle informatie voor groot onderhoud per 2015 (onder voorbehoud instemming Tweede Kamer)
Mei – november	<ul style="list-style-type: none">• Uitvoering drie onderzoeken groot onderhoud• Reguliere afstemming met VNG, Rfv, betrokken ministeries

6.2. Voorlopige planning meicirculaire 2016

- Voorjaar 2014: offerteprocedures drie onderzoeken (VHROSV, Brandweer en Werk & Inkomen)
- Begeleiding i.o.m. VNG, Rfv
- Najaar 2014: resultaten drie onderzoeken
- Regulier overleg ministeries, VNG, Rfv
- Ultimo 2014: inzicht in totale effecten
- Uitkomsten in meicirculaire 2015 voor uitkeringsjaar 2016
- Suppletie-uitkering groot onderhoud aanpassen voor 2016 en verder o.b.v. drie onderzoeken

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ordering & Onderhoud Gemeentefinanciën

Nieuwe start van een
lopend project
augustus 2012

1. Aanleiding project OOG

Tijd voor groot onderhoud van het systeem voor gemeentefinanciën:

1. De feitelijke uitgaven en ontvangsten van gemeenten blijken voor de meeste clusters (veel) hoger dan het ijkpunt per cluster en per type gemeente (de raming van het gemeentefonds)
2. Decentralisaties en (andere) grote maatschappelijke opgaven, tijdens de economische crisis
3. Vaste bedragen G4
4. Evaluatie Rfv (Docters van Leeuwen, 2010): advies tot expliciete en constante visie op financiële verhoudingen

2. Aanleiding herstart

Project getemporeerd:

- Nadenken na reacties consultatiebrief najaar 2011
- Decentralisaties vergden meer tijd & aandacht

Herstart:

- Meer nadruk op het proces & gezamenlijkheid – samen met onze partners
- Discussie over volume & verdeling, over de actieve betrokkenheid beleidsministeries met BZK als coördinator
- Inbedding in laatste ontwikkelingen, zoals onderzoek uitbreiding belastinggebied

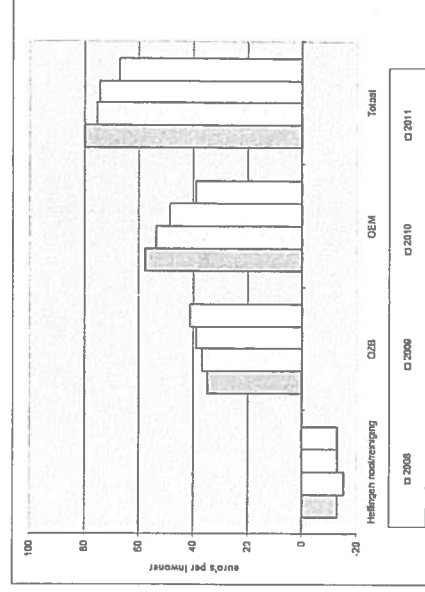
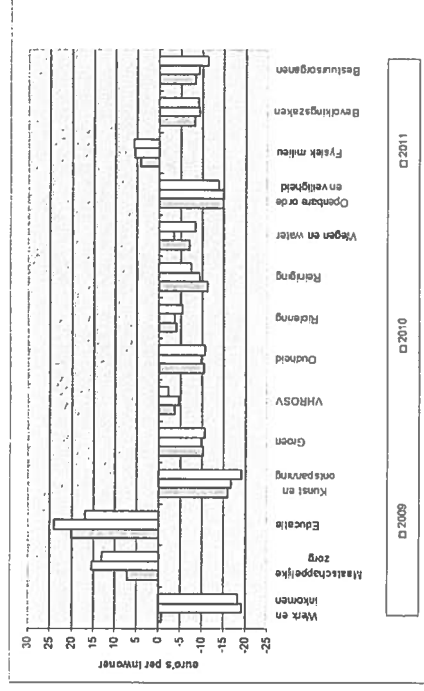
NB Nieuw kabinet mogelijk effect door decentralisaties en uitbreiding lokaal belastinggebied

3. Uitdaging

Discussie weer opnemen na consultatiebrief en tijdens demissionair kabinet: toekomst van de financiële verhoudingen tussen Rijk en Gemeenten

1. Duidelijk beeld ordening gemeentefinanciën
2. Uitgangspunten voor de verdeling, relatie maatschappelijke opgaven
3. Decentralisaties begeleiding & jeugdzorg
4. Oplossing scheefheden huidige verdeling
5. Onderhoud ontwikkelen en (jaarlijks) uitvoeren
6. Rol & positie Rfv

4. Doelen

Een objectief stelsel voor de ordening & het onderhoud van de gemeentefinanciën, dat goed kan worden uitgelegd & gevolgd

- *Een helder stelsel draagt bij aan het vertrouwen tussen BZK en onze partners*
- *Het is de bedoeling dat het stelsel goed bruikbaar is gedurende een langere periode*
- *We zoeken een verdeelsystematiek die past bij de maatschappelijke opgaven van de gemeenten en de opvattingen daarover*
- *We willen samenwerkingspartners op een passende manier betrekken*
- *Volume staat niet ter discussie (geen bezuiniging)*

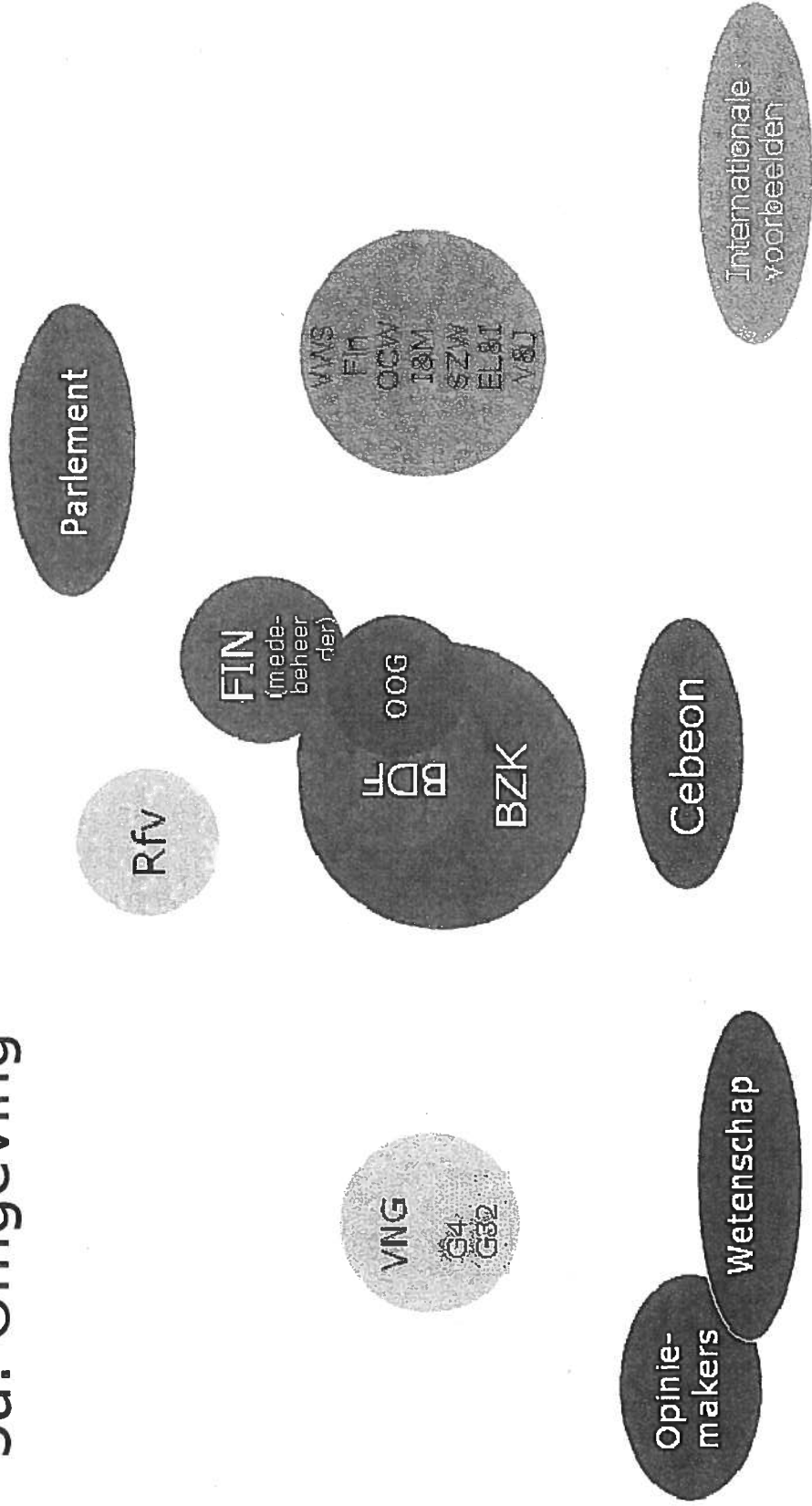

5. Omgeving

- BZK: directie BDF, WBI, ...
- Medefondsbeheerder Financiën
- Ministeries: VWS, Fin, OCW, I&M, SZW, EL&I, V&J
- VNG, en ook G4 en G32
- Rfv
- Onderzoekers Cebeon
- Parlement
- Opiniemakers
- Wetenschap
- Internationale voorbeelden

5a. Omgeving

6. Resultaten

1. Uitgangspunten voor de verdeling
2. Nieuwe verdeelmodellen Begeleiding & jeugdzorg wegens decentralisatie
3. Herijking volledig Gemeentefonds (incl. minder maatstaven)
4. Onderhoudsinstrumentarium ontwikkelen en (periodieke) uitvoering organiseren
5. Rol & positie Rfv, advies financiële verhoudingen, ontwikkeling kenniscentrum gemeentefinanciën, relatie met BLOG
6. *Positie BZK verstevigen: BZK als partner die niemand wil missen omdat wij overzicht hebben en wij zowel ministeries als VNG helpen door onze kennis van en ervaringen met bijv. decentralisaties en als fondsbeheerder*

7. Globale stappen

1. Opbouw kennis: van de clusters, van de gemeentefinanciën
2. Versterken gezamenlijke posities binnen BZK – helder beeld van wat we anderen bieden
3. Versterken interdepartementale positie, behouden goede samenwerking – nieuwe verkenning & sondering
4. Gebruik instrumenten communicatie
5. Actief informeren DG en minister
6. Vroegtijdig & regelmatig overleg met VNG
7. Verkenning met en/of presentaties bij gemeenten
8. Vergroting kennis van en ervaring met gemeenten in de praktijk
9. Rfv – traject loopt apart

8. Interne samenhang

- Consistente aanpak van de drie projecten Decentralisaties – Herijking – Regionalisering
- Financiële slagkracht gemeenten
- Toekomst Rfv
- Voorbereiding Regeerakkoord, bijv. uitbreiding lokaal belastinggebied, koppeling & normering gemeentefonds, verdere decentralisaties, uitkeringenmix

9. Communicatie

- Doel: meenemen samenwerkingspartners op onze (denk)route
- Middel: proces goed inrichten & gebruiken, communicatie ondersteunt het project.
- Opstellen communicatieplan met C&I en intern communicatieproject

Uitvoering:

- Discussiebijeenkomsten 2^e helft 2012 voor ministeries, VNG, Rfv, experts
- Werkbezoeken gemeenten
- Gesprekken met groepen gemeenten
- Informatiebijeenkomsten & workshops gemeenten 2^e helft 2013

10. Globale procesplanning

	Q3 2012	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013	Q1 2014	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015
1 Algemeen											
2 Bijeenkomsten intern, extern											
3 Clusters											
4 Extern onderzoek											
5 Uitgangspunten											
6 Onderhoud											
7 Communicatie invoering											
8 Nazorg											
9 Gebruik 2015											

Zie ook de gedetailleerde procesplanning en de fasering

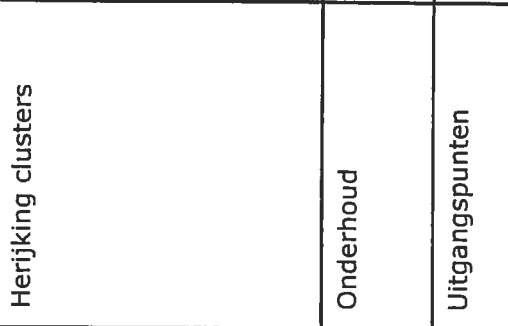
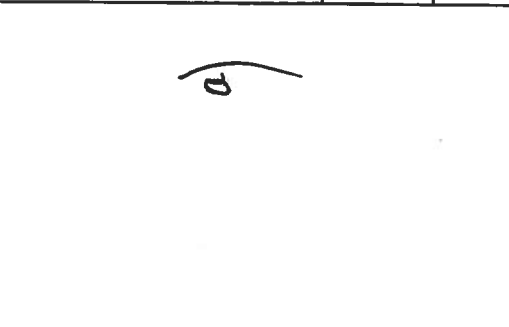

8. Risicomanagement

b.)

9a. Projectteam BZK

Onderdeel	Wie	Tijd	Wanneer
Herijking clusters		PM	Heden - voorjaar 2013
Onderhoud		PM	PM
Uitgangspunten		PM	Heden - zomer (voorstel) - najaar (parlement)

a)

9b. Overige projectorganisatie

- Projectteam, met regelmatig overleg met CDO
- Overleggroep met VNG, (G32? G4?) ministeries, Rfv, wetenschapper, ... Informatieplatform?
- Stuurgroep? DG-overleg
- Overwegen een bestuurlijk boegbeeld! Verkoop, niet ontwikkeling!
Voorzitten bijeenkomsten? Ambtelijk-op-afstand of voormalig politicus
- OOG gaat uit van een proces waarin ministeries worden betrokken via de BZK-adviseurs, waar nodig gevolgd door gesprekken met directeur BDF en/of dg BK
- OOG gebruikt regiodagen, organiseert een discussietraject najaar 2012 en een communicatietraject najaar 2013

9c. Escalatie?

- Projectuitvoering geschiedt door projectleider en het projectteam
- Adviseurs en projectleider benaderen hun counterparts, organiseren (kennismakings)gesprekken tussen resp. directeuren
- Problemen die niet kunnen worden opgelost worden voorgelegd aan de directeur BDF, met een voorstel voor een aanpak, bijvoorbeeld:
 - Directeur neemt (telefonisch) contact op of voert overleg
 - DG neemt contact op
 - Organisatie breder overleg, meer informatie
- Desgewenst DG-overleg na zorgvuldig voortraject

10. Randvoorwaarden

- Tijd – niet alleen van de teamleden, maar ook voldoende tijd om na te denken, relaties te vernieuwen...
- Geld
- Mensen – met passende deskundigheid & vaardigheden, passend in het team
- Ambtelijke & politieke steun
- Gedeeld proces en gedeeld beeld van onze resultaten (intern & extern), en de mogelijkheid om dat gezamenlijke beeld te maken
 - probleem en oplossing breder dan BZK alleen
- Helder profiel BZK

Fasering programma 0.6

(zie punt 10 projectplan)

1. INITIATIEFFASE	
Periode	2011
Resultaat	<ul style="list-style-type: none">Goedgekeurd projectvoorstelVerschillende stappen, waaronder onderzoek Cebeon, overleg VNG en gemeenten en Consultatiebrief
Beslisdocumenten	<ul style="list-style-type: none">ProjectvoorstelConsultatiebrief
Status fase 1	Beëindigd; project getemporeerd
2. HERDEFINITIEFASE	
Periode	1 april – september 2012
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none">Bijgesteld projectplan, geaccepteerd door directeur BDF, DG en ministerHernieuwde uitgangspunten verdeelsysteem Gemeentefonds intern bepaaldVisie op communicatieaanpak<i>Rfv: interactieve paper & discussiebijeenkomst</i>
Inhoudelijke Activiteiten	<ul style="list-style-type: none">Opstellen en presenteren projectplan binnen BZK en aan onze partnersUitwerken en bespreken uitgangspunten verdeelsysteemDoorgaan met onderzoeken, begeleidings- en klankbordgroepenBegeleiding CebeonBespreken uitgangspunten met onze partners: CDO, ministeries, VNG, Rfv, gemeenten, expertsDiscussiebijeenkomsten intern, met andere ministeries, VNG, Rfv, gemeenten en experts (september)Heldere relatie vaststellen tussen decentralisaties, herijking & regionalisering en financiële slagkracht
Beheersmatige activiteiten	<ul style="list-style-type: none">Beheersaspecten (planning, capaciteit, inzet, voortgang) nauwkeurig uitwerken & volgenProjectstructuur opstellen en vaststellenContacten onderhouden met onze partners - proces zorgvuldig vormgevenHerstartbijeenkomst projectteamInvoeringstrajecten en -termijnen bepalenCommunicatieplan opstellen in overleg met C&I en BDF-communicatieproject
Beslisdocumenten	<ul style="list-style-type: none">Projectplan 2012 - 2015Uitgangspunten verdeelsysteem Gemeentefonds
Status fase 2	Loopt
3. ONTWERPFASE	
Periode	Begin 2012 – 1 ^e kwartaal 2013
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none">Herijking van alle clusters: beeld herijking en herverdeeleffectenHernieuwde uitgangspunten verdeelsysteem Gemeentefonds vastgesteld en verzonden aan Tweede KamerOrganisatie onderhoud, (integrale) aanpassing Informatievoorziening voor derden (IV3)Communicatieaanpak project<i>Vervolg Rfv: nader te bezien</i>

Inhoudelijke Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Discussiebijeenkomsten • Overleg met alle betrokkenen • Bestuurlijke contacten en/of overleggen • Ontwikkeling aanpassing informatievoorziening voor derden, samen met raadpleging gebruikers en communicatie- en/of invoeringsaanpak • Afronden aanpak communicatie
Beheersmatige activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatie randvoorwaarden uitvoering • Organisatie bijeenkomsten en terugkoppeling
Beslisdocumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Thematische resultaten, individuele streefbeelden • Geïntegreerde beelden specialisatie/ regionalisering • Plan van Aanpak invoering herijking en IV3 • Communicatieplan informatieverbreiding, bijeenkomsten, enz. (voor 2013).
Status	Gestart

4. REALISATIEFASE

Periode	2013
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none"> • Totaalbeeld herijking + voorstel vervolg GF • Afspraken onderhoud systeem - voorwaarden om Iv3 goed te laten functioneren • Helder besluit in septembercirculaire 2013 • Communicatietraject met gemeenten september - december 2013
Inhoudelijke Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Presentaties en voorlichtingsbijeenkomsten • Verwerken reacties • Opstellen bijdrage septembercirculaire 2013 • Voorbereiding meicirculaire 2014
Beheersmatige Activiteiten	Organisatie bijeenkomsten Duidelijke procesplanning blijven presenteren
Beslisdocumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Invoering- en communicatieprogramma • Nazorgprogramma? • Evaluatie?
Status	Nog niet in ontwikkeling

5. NAZORGFASE

Periode	2014 - medio 2015
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none"> • Passend onderhoud • Systeem dat functioneert en past bij de gemeentetaken • BZK aanspreekpunt voor alle vragen
Inhoudelijke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek onderhoud • Monitoring
Beheersmatige aspecten	
Beslisdocumenten	
Status	Nog niet in ontwikkeling

Bijeenkomsten uitgangspunten verdeling gemeentefonds (-financiën)

1. Doel

Uitwisseling ideeën over basis verdeling gemeentefonds. Uitgangspunt is een discussiestuk of presentatie van BZK, gevolgd door reflectie door een wetenschapper of publicist.

Twee bijeenkomsten
Twee locaties

2. Data

19/9 11-14 Heemskerkzaal
20/9 12-14 Van Limburgstirumzaal
26/9 10-12 Antillenzaal.

3. Samenstelling bijeenkomsten

	Bijeenkomst 1	Bijeenkomst 2
Ministeries	SZW VWS - Jeugdzorg V&J EL&I Fin/fiscaal? (i.o.m. CDO) BZK/WBI (x2?)	OCW - educatie OCW - cultuur VWS - begeleiding/zorg I&M - verkeer I&M - milieu BZK - bestuur
Gemeenten	Plattelandsgemeenten	G4 G32 (niet 19 of 20 sept)
Wetenschap c.a.		DELO
Onderzoekers, deskundigen	(AEF)	(APE)
Vaste deelnemers	Rfv VNG CDO	Rfv VNG CDO
Inleider BZK		
Voorzitter	OOG	OOG
Secretaris	OOG	OOG
Communicatie?	PM	PM
TOTAAL	17	18

Zie hieronder voor voorstel voor departementale contactpersonen.

4. Departementale contactpersonen

Departement/DG/dir/afd	Contactpersoon	Afdelingshoofd
VWS DG Landurige zorg Dir. Maatschappelijke Ondersteuning		
Afdeling Sturing, Financiën, Informatie		
VWS DG Volksgezondheid Dir. Jeugd Afdeling Lokale Jeugdzorg		
OCW Directie Primair Onderwijs Afdeling Sturing en Stelsel		
OCW Directie Voortgezet Onderwijs		

Afdeling Financiën		
OCW Directie Kunsten Afdeling Beleid en Bestuur		
FIN DG Fiscale Zaken Directie Algemene Fiscale Politiek		
EL&I DG Natuur en Regio Dir. Regio en Ruimtelijke Economie		
SZW Dir. Algemeen Sociaal economie en Arbeidsmarkt Afdeling Collectieve Sector en Inkomensbeleid		
SZW Dir. Algemeen Sociaal economie en Arbeidsmarkt Afdeling Strategie, arbeidsmarkt, stelsel & regelingen		
I&M DG Mobiliteit Unit Strategie		
I&M DG Ruimte en Water Dir. Ruimtelijke Ontwikkeling Afd. Beleidsuitvoering		
I&M DG Milieu en Internationaal Unit strategie		
BZK DG WBI Directie Woningbouw Afdeling Stedenbeleid en Woningproductie		
BZK DG WBI/B&I Dir		
BZK Bestuur		
V&J		

a)

Agenda fondsbeheerdersoverleg herijking gemeentefinanciën

Datum en tijd: 5 september 2012, 9.30-11.00

Locatie: BZK Gelderlandzaal

Genodigden:

a.

BZK:

a.

FIN:

X

c.

Agendapunt	Bespreekpunt / toelichting
[REDACTED]	[REDACTED]
2. Cebeon	[REDACTED]
3. Plan van aanpak OOG	<ul style="list-style-type: none">Bespreken wijzigingen plan van aanpak t.o.v. 7 juni en algemene planning t.b.v. bespreking in directeurenoverleg 11 sept:<i>Welke bespreekpunten zijn er?</i>
4. Nota uitgangspunten verdeling gemeentefonds	<ul style="list-style-type: none">Bespreken nota uitgangspunten t.b.v. bespreking in directeurenoverleg 11 sept.<i>Welke bespreekpunten zijn er en hoe lossen we die op?</i>
5. Discussiebijeenkomsten verdeling GF	<ul style="list-style-type: none">Bespreken stand van zaken organisatie van deze bijeenkomsten o.b.v. de bijlage
6. Acties en afspraken	

Acties en afspraken fondsbeheerdersoverleg herijking gemeentefinanciën

Datum en tijd: 5 september 2012, 9.30-11.00

Locatie: BZK Gelderlandzaal

Aanwezigen:

BZK: [redacted]

FIN: [redacted]

a.

Verhinderd:

FIN: Irene Linthorst, Anke de Weijer

Agendapunt	Acties en afspraken
[redacted]	[redacted]
2. Cebeon	[redacted]
3. Plan van aanpak OOG	<ul style="list-style-type: none"> • CDO geeft BZK aan indien zij <u>alsnog</u> grote punten heeft op plan van aanpak. • [redacted] haalt Rfv-elementen uit plan van aanpak herijking gemeentefonds • In directeurenoverleg prioriteit op nota uitgangspunten; <u>dit plan ter informatie, de uitvoering loopt immers.</u>
4. Nota uitgangspunten verdeling gemeentefonds	<ul style="list-style-type: none"> • BZK stuurt vrijdag einde dag nieuwe versie na verwerking van het besprokene • CDO deelt conclusie t.a.v. aspiratieniveaus en toereikendheid lokaal belastinggebied bij huidige voorkeursvolgorde <u>nog niet</u>; CDO zoekt een 'onontkoombaar pad' en dat ziet CDO <u>nog niet</u>.
5. Discussiebijeenkomsten verdeling GF	<ul style="list-style-type: none"> • Met CDO gewisseld dat deze bijeenkomsten nodig zijn om als fondsbeheerders de draai te maken t.o.v. de consultatiebrief en om de keuzes te expliciteren. • [redacted] neemt contact op met Rfv over steun van Rfv aan de ideeën.
6. Acties en afspraken	

X

Verwijderd: in
 Verwijderd: .overleg
 Verwijderd: .

a.+
b.+c.

a.

Verwijderd: .

Verwijderd: '

Verwijderd: direct

Verwijderd: de argumentatie kan sterker

a.

Van: [REDACTED]
Verzonden: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: [REDACTED]
Bijlagen: [REDACTED]

dinsdag 25 september 2012 17:20

a) gesprek met [REDACTED] morgenochtend
presentatie Financiële verhoudingen en keuzes met CDO 0.2.ppt

Dag [REDACTED]

- a) Bijgaand het bespreekvoorstel voor morgenochtend: OOG bij [REDACTED] op Financiën.
- sheets bedoeld als ondersteuning van het gesprek; niet bedoeld voor projectie
 - idee om eerst systematiek gemeentefonds wat meer toe te lichten, daarna in te gaan op OOG: welk resultaat op welke termijn laten zien?
 - Rfv in overleg met CDO vervallen; [REDACTED]

b) Vanzelfsprekend licht ik alles graag toe waar nodig.

Gegroet,
[REDACTED]

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds & project OOG

Overleg fondsbeheerders
26 september 2012

Agenda

1. Gemeentefonds: de verdeling. Rol van fondsbeheerders, rol van andere departementen.
2. Hoe verder met Ordening & Onderhoud Gemeentefinanciën? Hoe af te bakenen om (tussen)resultaat te tonen?

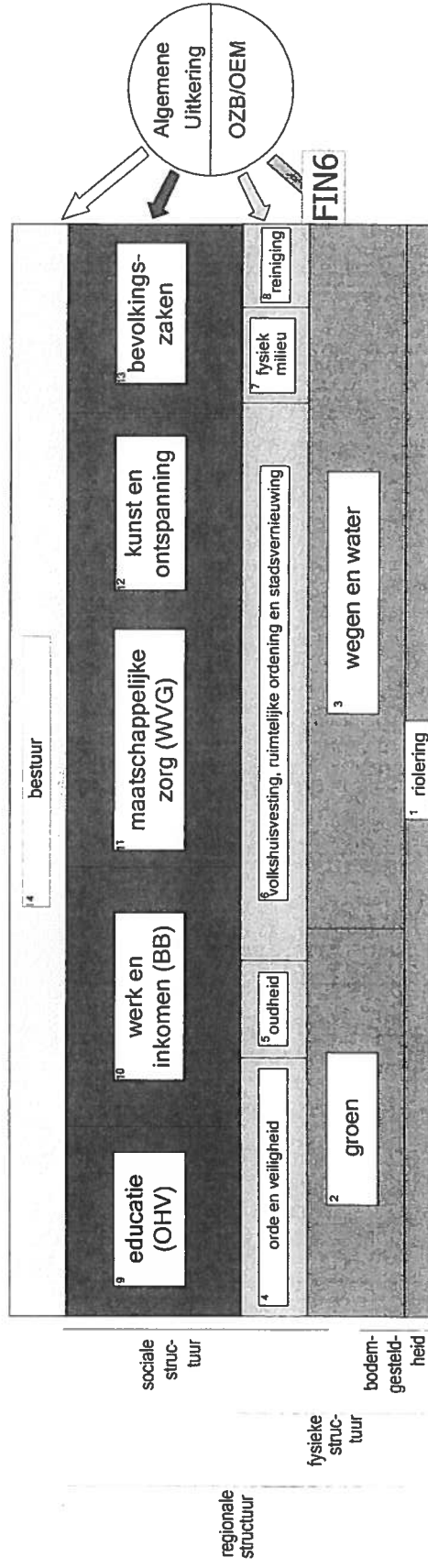

1.1. Belangrijkste kenmerken gemeentefonds

1. Wettelijke basis Financiële verhoudingswet
2. Vereveningsfonds
3. Verdeling via 60 maatstaven, nu via 14 uitgavencusters en 2 ontvangstencusters
4. Medebewindstaken én autonome taken
5. Vrij besteedbaar
6. Groei: "trap op, trap af" met het Rijk
7. Rol fondsbeheerders: zorgen voor een eerlijke verdeling van middelen

1.2. Gemeentefonds: Clusterindeling

- compartment bestuur (cluster 14)
- compartment voorzieningen bevolking (cluster 9 t/m 13)
- compartment bebouwing en omgeving (cluster 4 t/m 8)
- compartment openbare ruimte (cluster 1 t/m 3)

1.3. De verdeling is scheef en complex

Inkomsten + uitgaven zijn in de praktijk langjarig hoger dan genormeerd; ze zitten onbedoeld scheef verdeeld over (typen van) gemeenten.

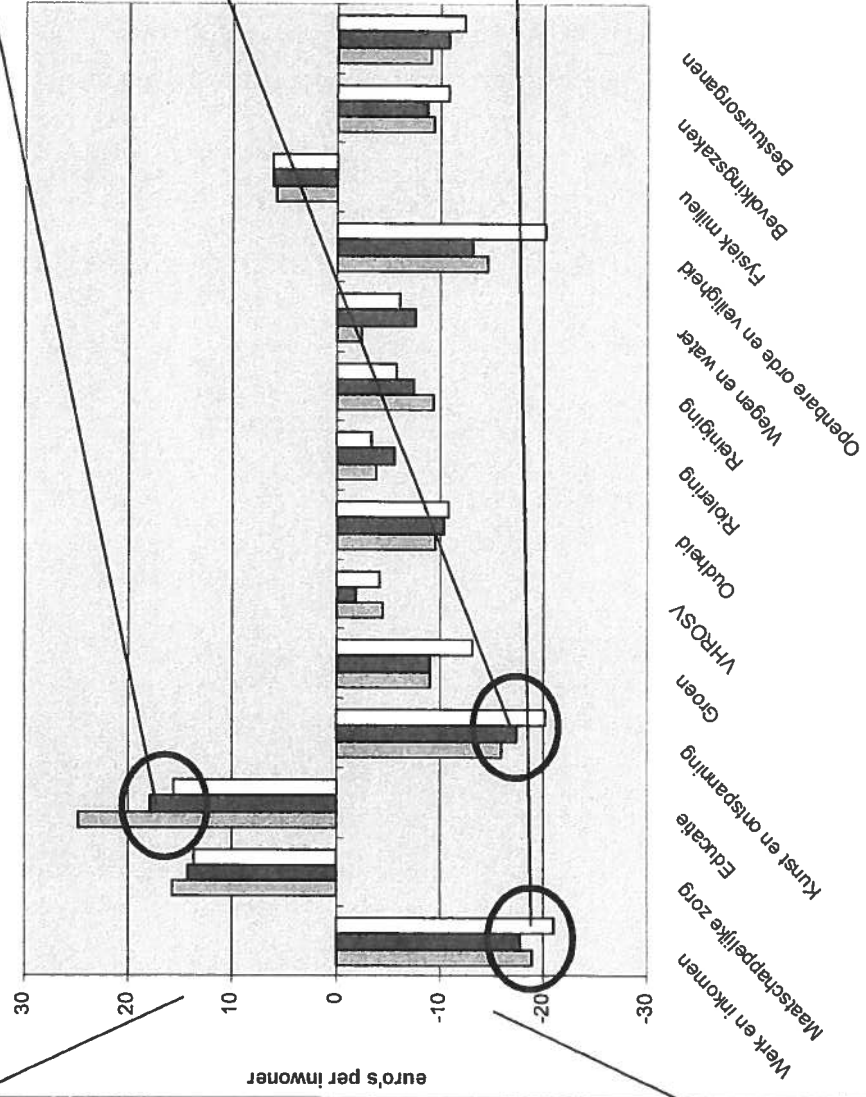
Dit vinden wij – fondsbeheerders – een probleem.

Vraag is verder wat mee te nemen in de verdeling. Waarmee houden wij rekening in de verdeling en waar zouden we rekening mee moeten houden?

1.4. Scheefheid in uitgaven

Figuur 3.5 IJkpunten minus feitelijke uitgaven per cluster 2010-2012
(euro's per inwoner, geselecteerde gemeenten)

Lagere uitgaven dan verondersteld in verdeling

Hogere uitgaven dan verondersteld in verdeling

Onderwijs-huisvesting kost minder dan geijkt

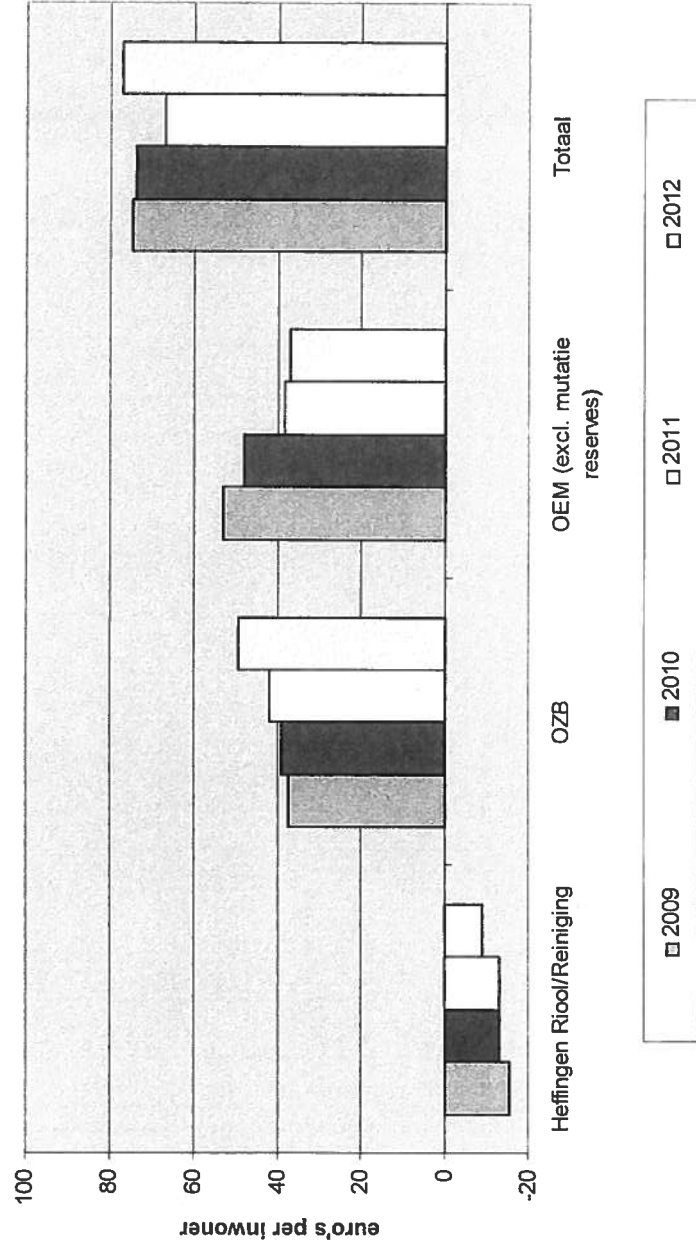
Vooraf grote gemeenten geven veel uit aan kunst en cultuur

Sociale zekerheid kost meer, door 1) autonome keuzen en 2) verdeelproblemen in andere kaders (WWB)

1.5. Scheefheid in inkomsten

Vershil feitelijke en veronderstelde netto inkomsten clusters Riool, Reiniging, OZB en OEM (excl. mutatie reserves) 2009-2012
(euro's per inwoner, geselecteerde gemeenten)

2.1. Voorgeschiedenis herijkingstraject

1. POR 2010 (medio 2009): 5 uitgavencusters, 2 ontvangstencusters onevenwichtig verdeeld over gemeenten ('scheef') – die clusters nader onderzoeken
2. Kalden (april 2010): gemeentefonds kan € 1,7 mrd af.
3. POR 2011 (2010): ... dus alle clusters onderzoeken
4. Europese aanbesteding onderzoek gemeentefonds: scheefheid van alle clusters + mogelijkheden 'sober & doelmatig'
5. Cebeononderzoek naar sober & doelmatig levert weinig op
6. Consultatiebrief (2011): noemt naast scheefheid ook de economische ontwikkelingen en de decentralisaties, Rfv-advies G4 en de evaluatie van de Rfv – tijd voor nieuwe principes gemeentefinanciën
7. Consultatiebrief slecht ontvangen door VNG, Rfv, en verschillende ministeries (OCW, VWS in mindere mate)

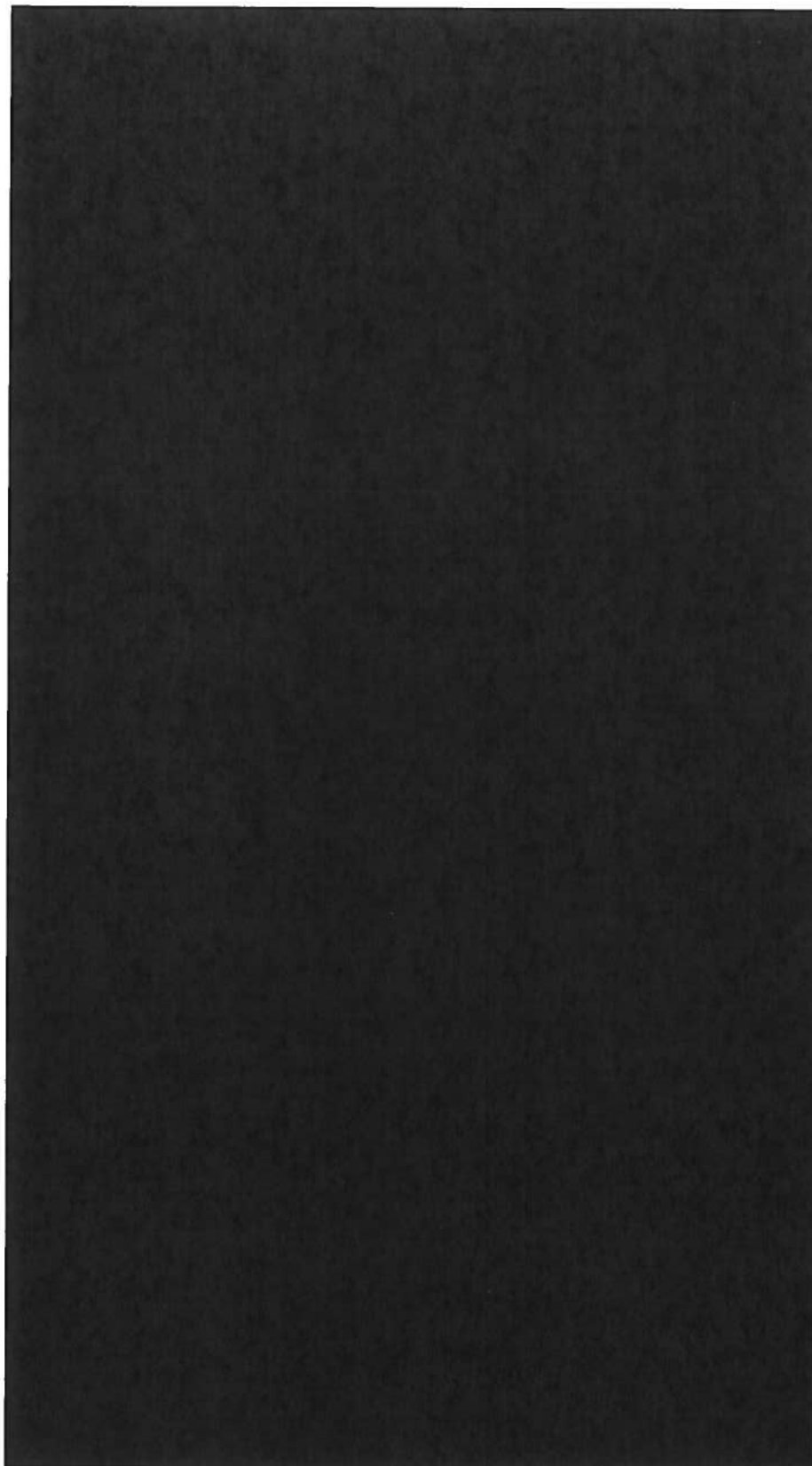
2.2. Scheefheid oplossen: herverdeeleffecten

- Uitgaven op sommige clusters veel hoger dan genormeerd (vb OOV), op enkele clusters veel lager (Educatie/ huisvesting)
- Gemeenten met hogere uitgaven vaak niet zelfde als gemeente met 'overschotten'
- Veranderingen in raming clusters: herverdeeleffecten gemeenten

b.)

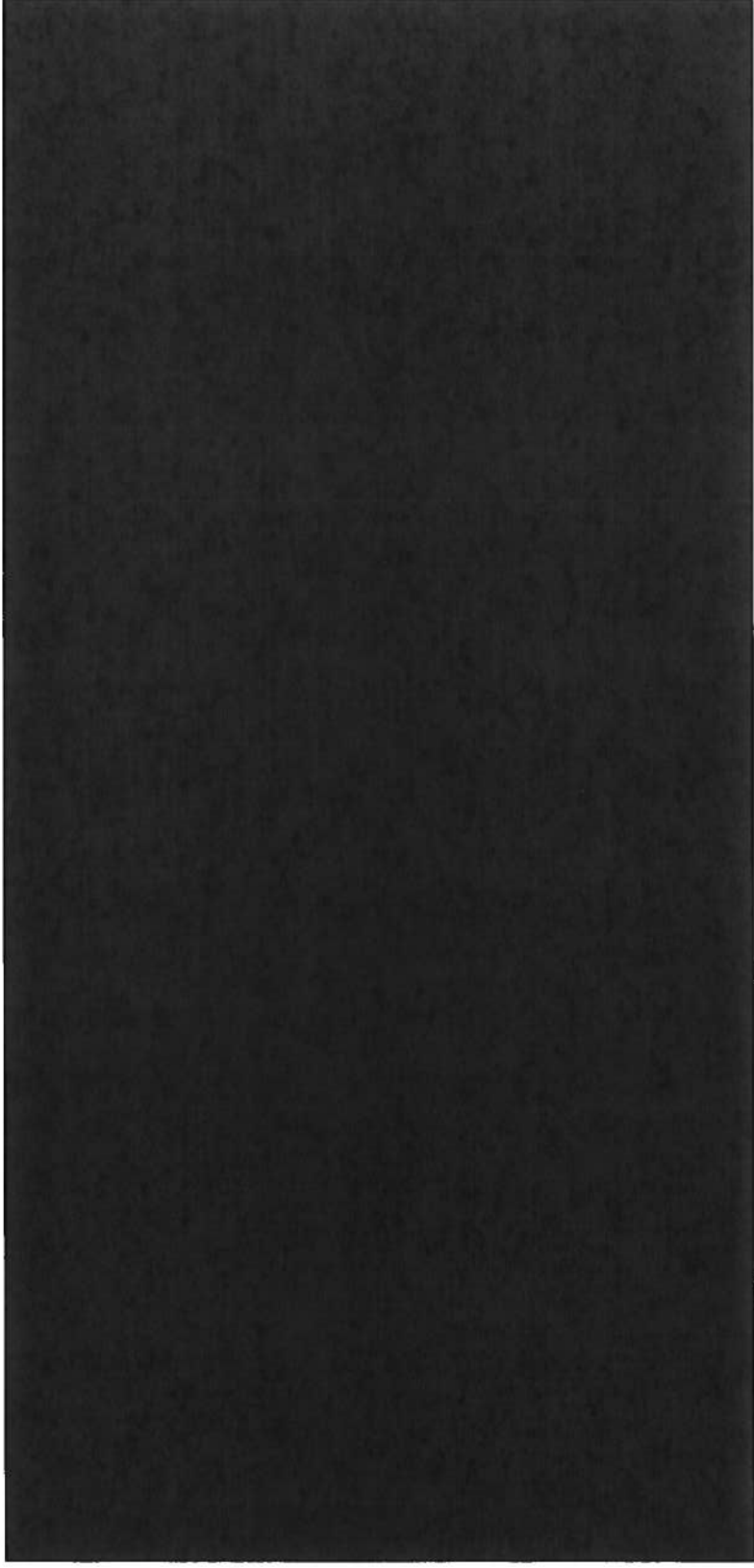
2.3. 3 jaar na POR 2010... (tussen)resultaat?

b.)

2.4. Vervolg

b.)

Verslag versnellingsbijeenkomst MT BDF – Gemeentefinanciën – 21 aug. 2012

Aanwezig:

MT BDF

a)

Project OOG: [redacted] extern deskundige) < [redacted] (communicatie), [redacted]

[redacted] geeft een korte presentatie over de financiële verhouding en de plaats van het gemeentefonds daarin:

b

- [redacted]
- De trend is dat de OZB stijgt en de OEM daalt. Desondanks hebben gemeenten nog steeds ongeveer 2 miljard meer eigen inkomsten dan waar het fonds rekening mee houdt.
- **Eigen gemeentelijk beleid wordt niet gehonoreerd via de verdeling van het fonds. Daarmee wordt een onderscheid gemaakt tussen kosten voor heel Nederland of voor lokaal.**

b

a)

[redacted] reflecteerde op de verschillende perspectieven die er zijn op de gemeentefinanciën:

b

b

b

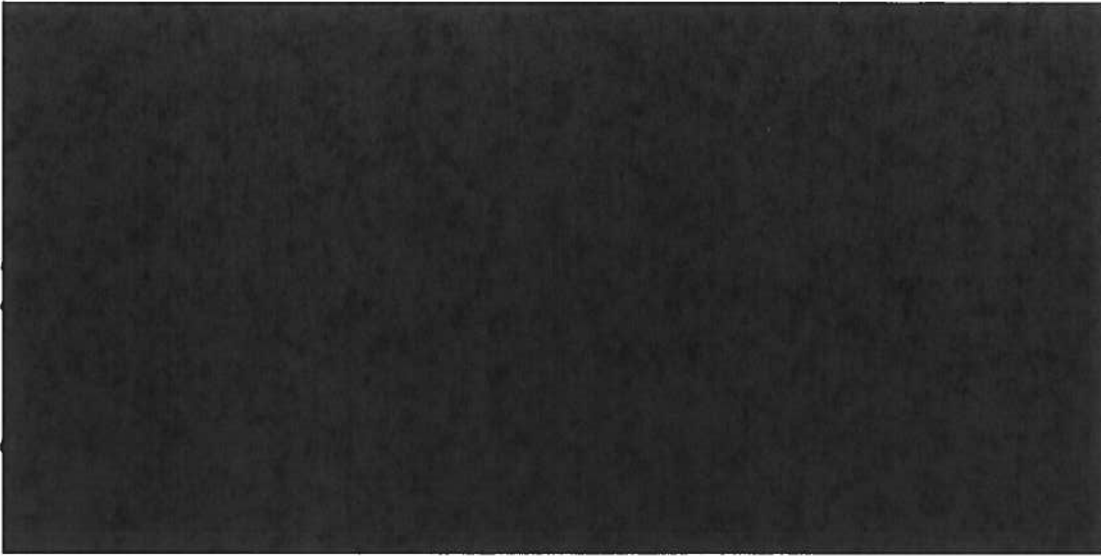
a)

In reactie op [redacted] bijdrage wordt gesteld dat:

b

Na deze reflectie is er door het MT BDF gestemd over twee kanten van 8 dilemma's.

b

De uitkomst van de discussie over het geheel van dilemma's levert het volgende op:

1.

2.

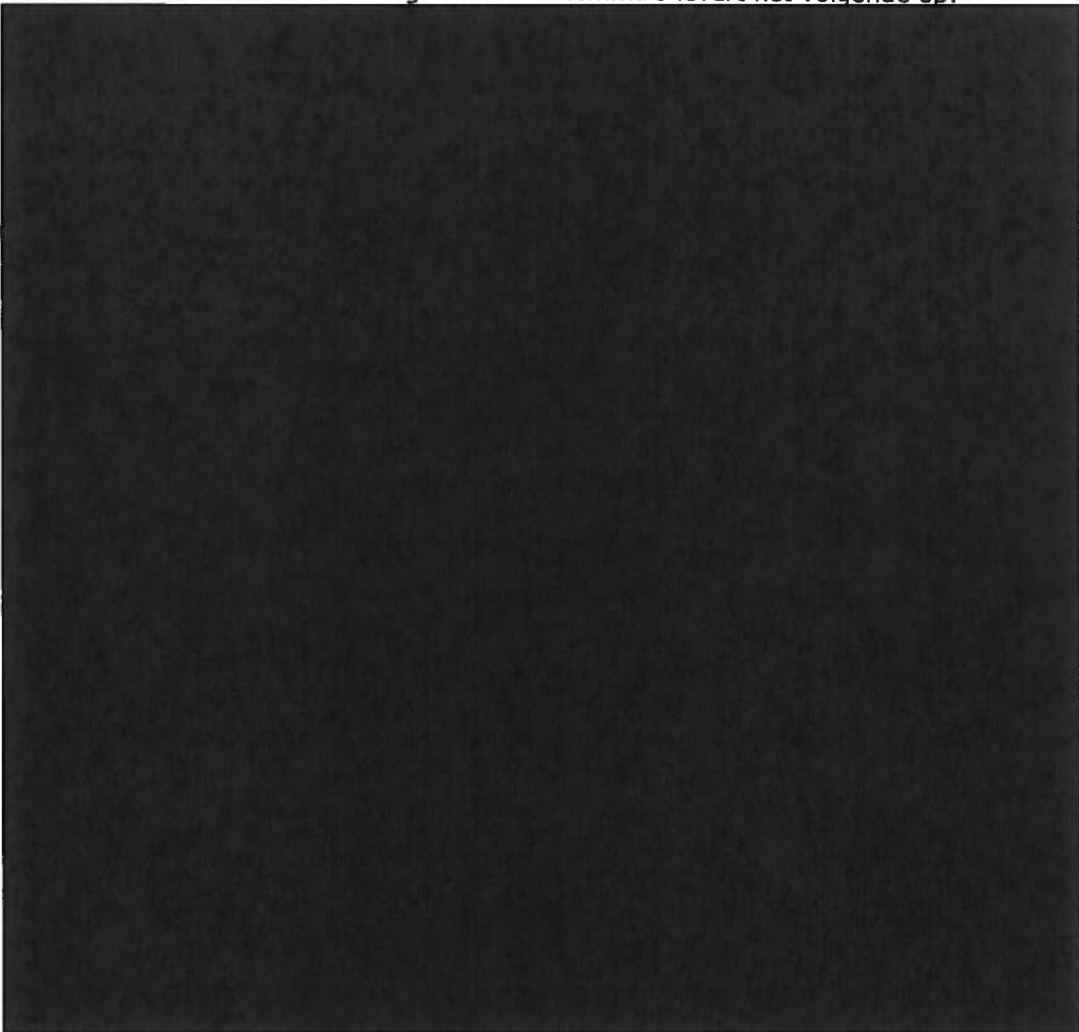
3.

4.

5.

6.

b

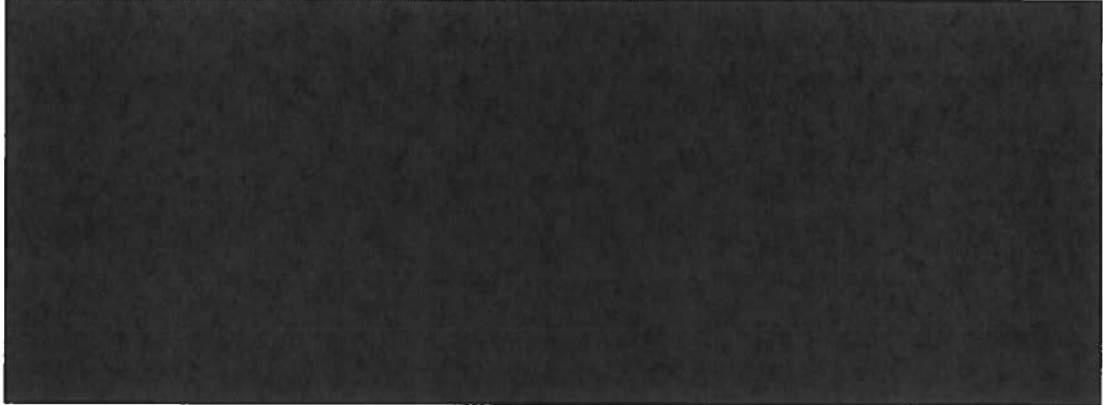
b

- 7.
 - 8.
-

Conclusie

De lijn die het MT kiest, bevat de volgende elementen:

b

- o
 - o
 - o
 - o
-

Deze lijn verwerken we in een stuk, met aandacht voor de nuances en dilemma's. Dat stuk wordt gebruikt voor de externe bijeenkomsten in september, en wordt ook aan de DG aangeboden.

Herijking gemeentefonds

a.)

Inhoud presentatie & doel

Herijking per 2015

- a. Wat levert de herijking op?
- b. Waarom herijken?
- c. Uitgangspunten voor de verdeling van het gemeentefonds
- d. Globale planning

Maatregelen herijking gemeentefonds

- De herijking van het gemeentefonds betreft groot onderhoud aan het verdeelstelsel van het gemeentefonds:
 - aanpassen verdeelformules;
 - aanpassen indeling gemeentefonds;
 - vaststellen omvang onderdelen (clusters) binnen het gemeentefonds;
 - Aanpassing vaste bedragen G4.

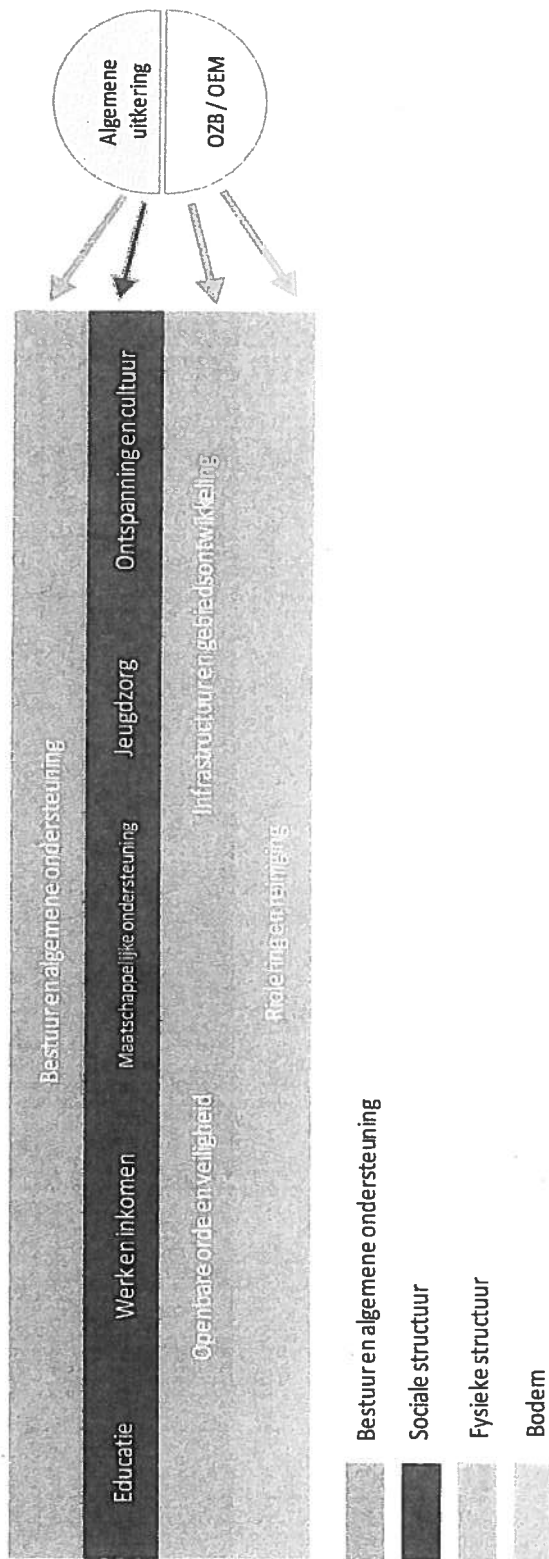

Effecten herijking gemeentefonds

- Basis van het gemeentefonds is weer op orde en toekomstbestendig, incl. bedoelde en relatief beperkte herverdeeleffecten;
- Gemeentefonds staat klaar voor decentralisaties;
- Monitoring, onderhoud en verantwoording op orde met accent op decentralisaties;
- Bezuinigingen RA op Educatie.

Gemeentefonds: Clusterindeling

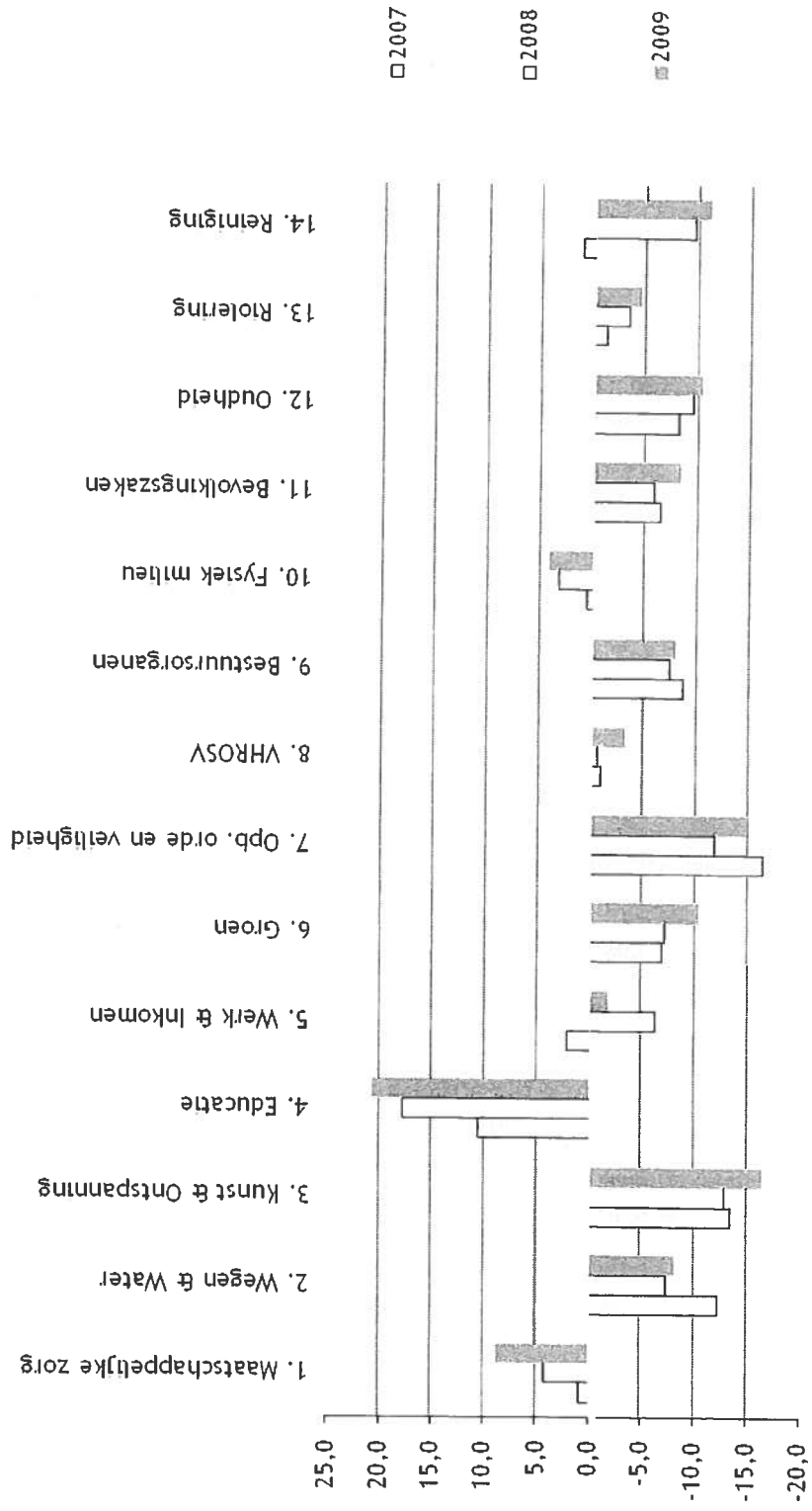
Waarom herijken?

1. Sommige gemeenten krijgen nu meer dan bedoeld volgens wet, andere minder: scheefheid weg
2. Definitiewijzigingen (voorkomen onbedoelde herverdeeldeffecten)
3. Fonds geschikt voor maatregelen
Regeerakkoord
4. Onderhoud fonds actualiseren

Hoofdlijn: continuïteit

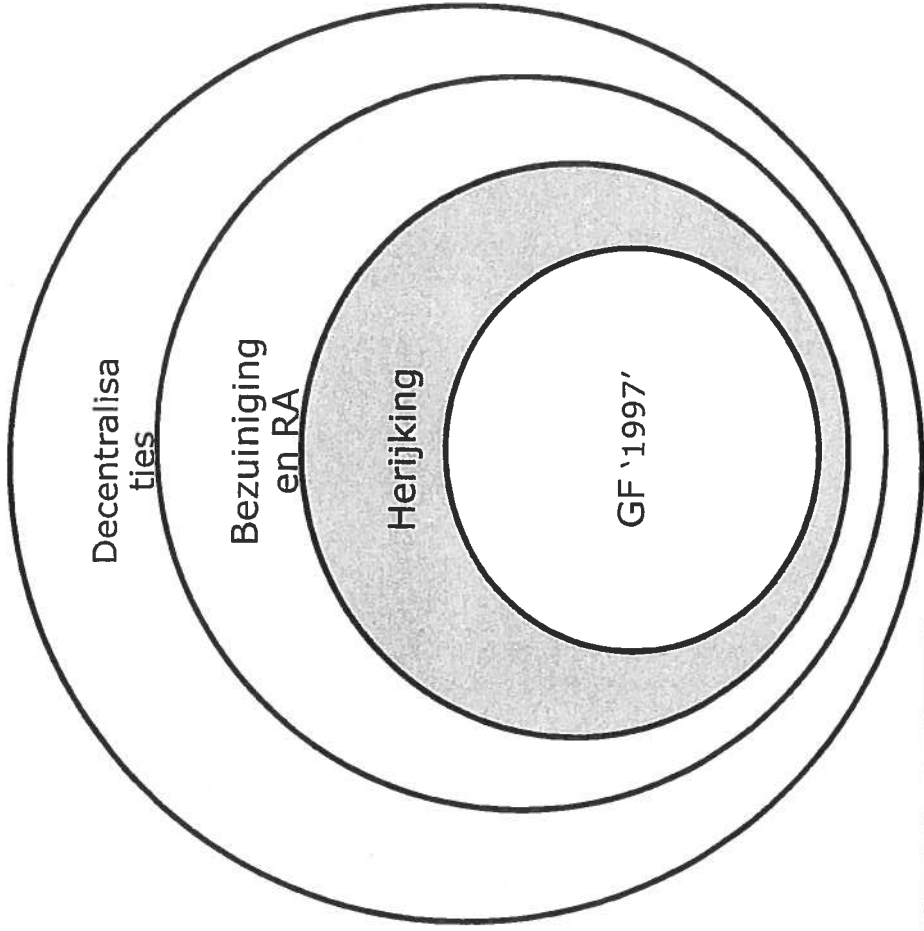

IJKpunten minus feitelijke uitgaven per cluster in (euro per inwoner, 420 gemeenten)

Relatie Herijking – maatregelen RA

Krachtenveld herijking

Parlement

Rfv

FIN/
CDO

Decentra-
-lisatie

VNG

G4
G32
P10
ENZI!!!

EZ
Fin
I&M
OCW
SZW
VWS
V&J

LD
B

OOG

BZK

Cebeon

Opinie-
makers

Wetenschap

Internationale
voorbeelden

Uitgangspunten *verdeling na herijking*

Uitgangspunten zijn vooral een constante.

1. Verdeling gemeentefonds blijft *globaal en kostengeörienteerd*;
2. Uitgaven op clusters met veel *beleidsvrijheid* worden niet *volledig* gevolgd (continuering huidige beleid);
3. Autonomoom beleid wordt gehonoreerd in de verdeling tenzij dit *niet overeenkomt met het kabinetsbeleid*;
4. Het onderhoudssysteem van het gemeentefonds is gericht op het *tijdig signaleren van verdeelstoornissen*.

2 en 3 vragen om keuzes - ca 5% van de uitgavenruimte
NB 'autonome ontvangsten' leveren 'autonome uitgaven' op

Planning herijking

- 2013:
 - Aankondiging herstart herijking (meicirculaire 2013);
 - Draagvlak voor voorstel bij ministeries en gemeenten;
 - Brief aan TK (1): proces herijking & relatie met RA
- 2014:
 - Brief aan TK(2): definitieve aanpak herijking m.i.v. uitkeringsjaar 2015 (januari);
 - Bekendmaken herijking m.i.v. uitkeringsjaar 2015;
- 2015: herijkt gemeentefonds

Workshop

1. Quiz van zes vragen
2. Gemeentefonds algemeen
3. Herijking uitgelicht met één cluster

1. Stelling I

- a. Gemeenten zijn vrij in de besteding van alle middelen (ook DU en IU) die zij ontvangen uit het gemeentefonds
- b. De rijksoverheid stelt voorwaarden aan de wijze waarop gemeenten de middelen uit het gemeentefonds besteden

2. Stelling II

- a. Het Rijk bepaalt de verdeling van het gemeentefonds op grond van teveelverschillende maatstaven
- b. De verdeling van het gemeentefonds houdt rekening met relevante verschillen tussen gemeenten

3. Gemeentelijke ontvangsten

- a. Eigen ontvangsten van gemeenten worden grotendeels afgeroomd en herverdeeld via het gemeentefonds
- b. De verdeling van het gemeentefonds houdt rekening met de eigen inkomsten van gemeenten maar laat ook ruimte voor volledig eigen keuzes (autonomie)

4. Een cluster in het gemeentefonds is...

- a. Een wettelijke eenheid (zie de Financiële-Verhoudingswet)
- b. Een hulpmiddel bij de verdeling (geld op een samenhangend beleidsterrein)
- c. Een uitkeringsvorm (een overkoepelende uitkering)

5. Wat is het bijzondere kenmerk van een Decentralisatie-uitkering?

- a. De DU is niet vrij besteedbaar
- b. De DU zit niet in een cluster
- c. Elk jaar wordt een lijst van DU's gepubliceerd
- d. De termijn waarop een DU wordt omgezet in de AU is vooraf niet bepaald

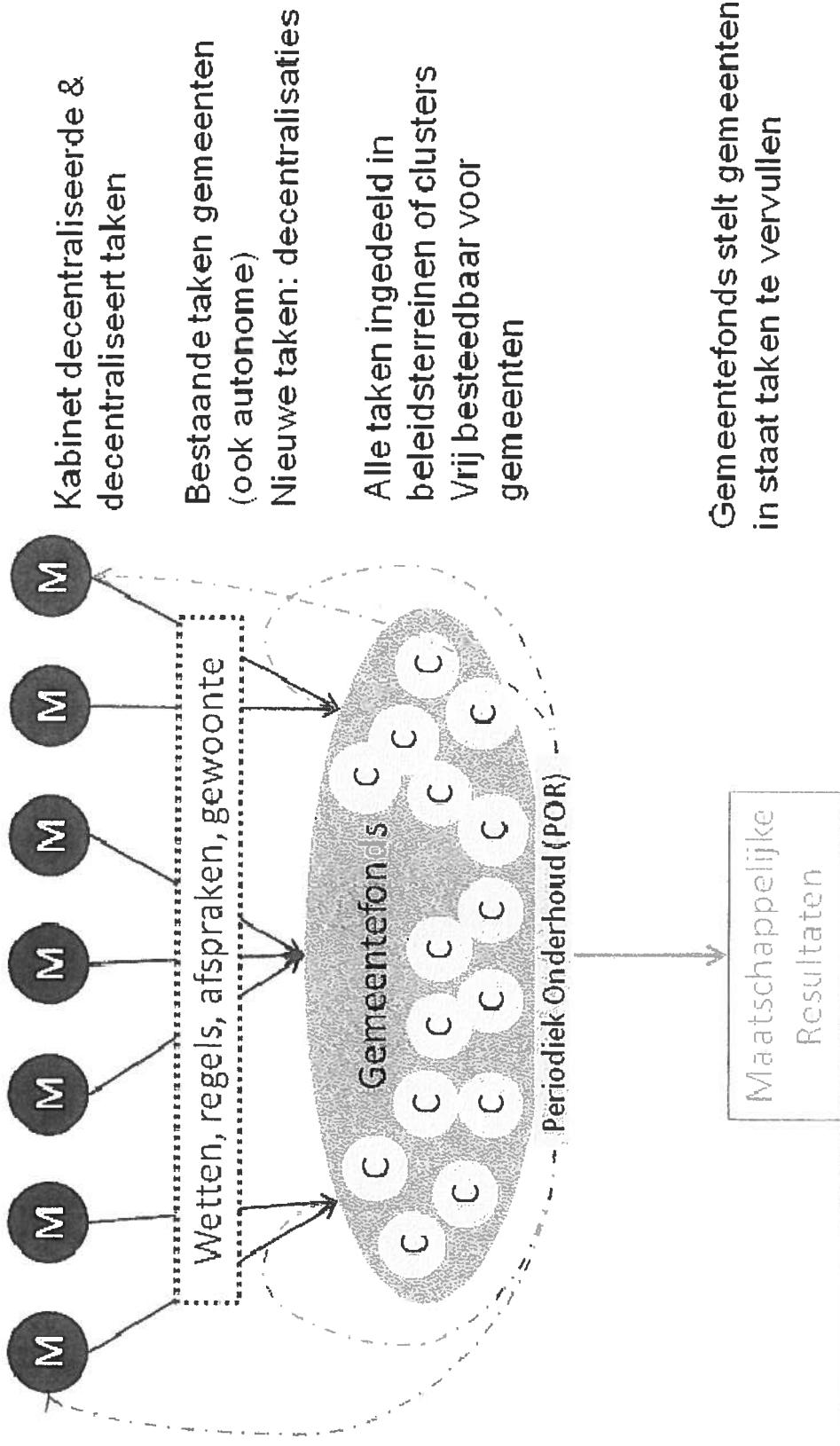

6. Periodiek Onderhoudsrapport (POR)

- a. Het POR volgt de uitgaven van gemeenten
- b. Het POR leidt tot een directe aanpassing van het gemeentefonds
- c. Het POR is het resultaat van de POR-onderzoeken

Hoe werkt het GF?

Uitgangspunten *financiële verhoudingen*

1. autonomie van gemeenten voorop;
2. vrije besteedbaarheid van de middelen;
3. het derde aspiratieniveau van Goedhart ("gelijk voorzieningenniveau voor vergelijkbare gemeenten, bij gelijke belastingdruk");
4. de voorkeursvolgorde: liever eigen inkomsten dan algemene uitkering en liever de algemene uitkering dan specifieke uitkeringen.

Gemeentefonds hiervan onderdeel

Relatie ontvangsten – uitgaven gemeentefonds

- Verdeelformules: niet alleen de omvang van het gemeentefonds ook een *deel van de eigen inkomsten van gemeenten* (OZB en OEM)
- Feitelijke eigen inkomsten van gemeenten: ca. 1,5 miljard hoger dan de normatieve inkomsten in de verdeling
- Feitelijke uitgaven van gemeenten kunnen daarom hoger zijn dan de normatieve inkomsten
- Voorstel: hogere inkomsten in de autonome ruimte van gemeenten laten

Uitgangspunten *verdeling na herijking*

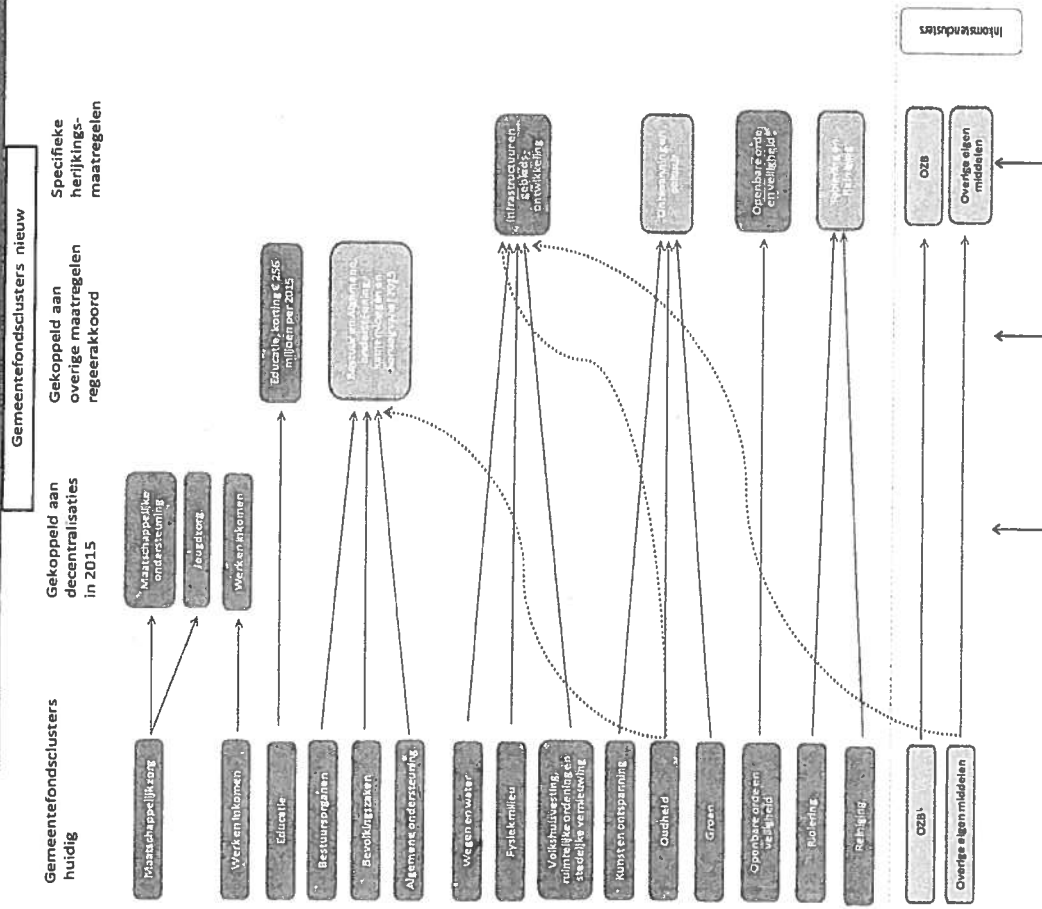
Uitgangspunten zijn vooral een constante.

1. Verdeling gemeentefonds blijft *globaal en kostengeörienteerd*;
2. Uitgaven op clusters met veel *beleidsvrijheid* worden niet *volledig* gevolgd (continuering huidig beleid);
3. Autonoom beleid wordt gehonoreerd in de verdeling tenzij dit *niet overeenkomt met het kabinetsbeleid*;
4. Het onderhoudssysteem van het gemeentefonds is gericht op het *tijdig signaleren van verdeelstoornissen*.

2 en 3 vragen om keuzes - ca 5% van de uitgavenruimte
NB 'autonome ontvangsten' leveren 'autonome uitgaven' op

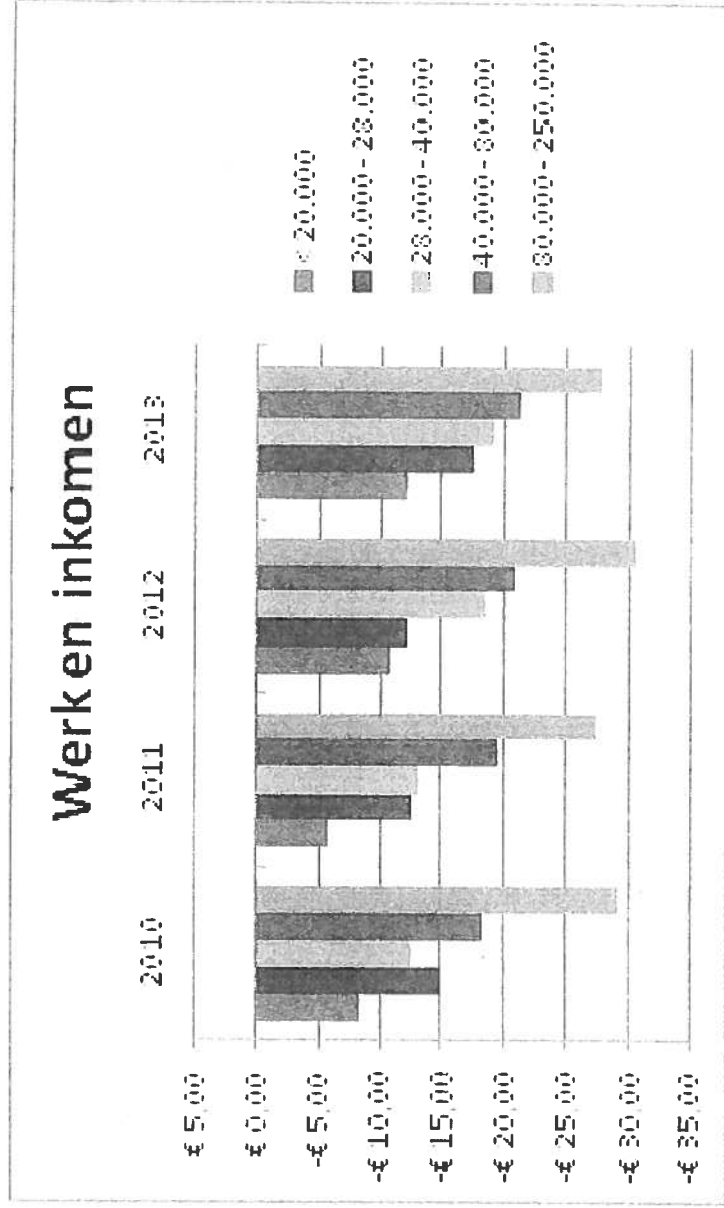
Globaal beeld herijking Gemeentefonds 2015

Alle clusters, definitieve juisling woonruimten (BAG), vaste bedragen G4, vereenvoudiging vereisen, overige definitieve juisling

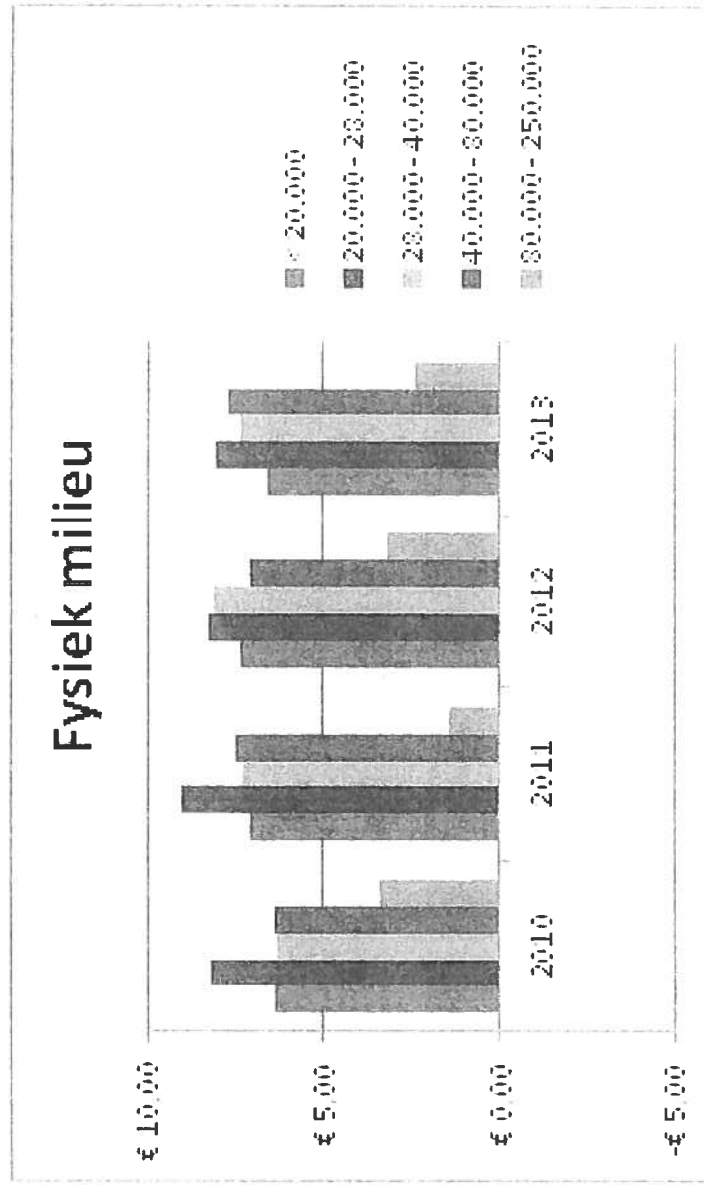

Basisjaar blijft 2010 (1)

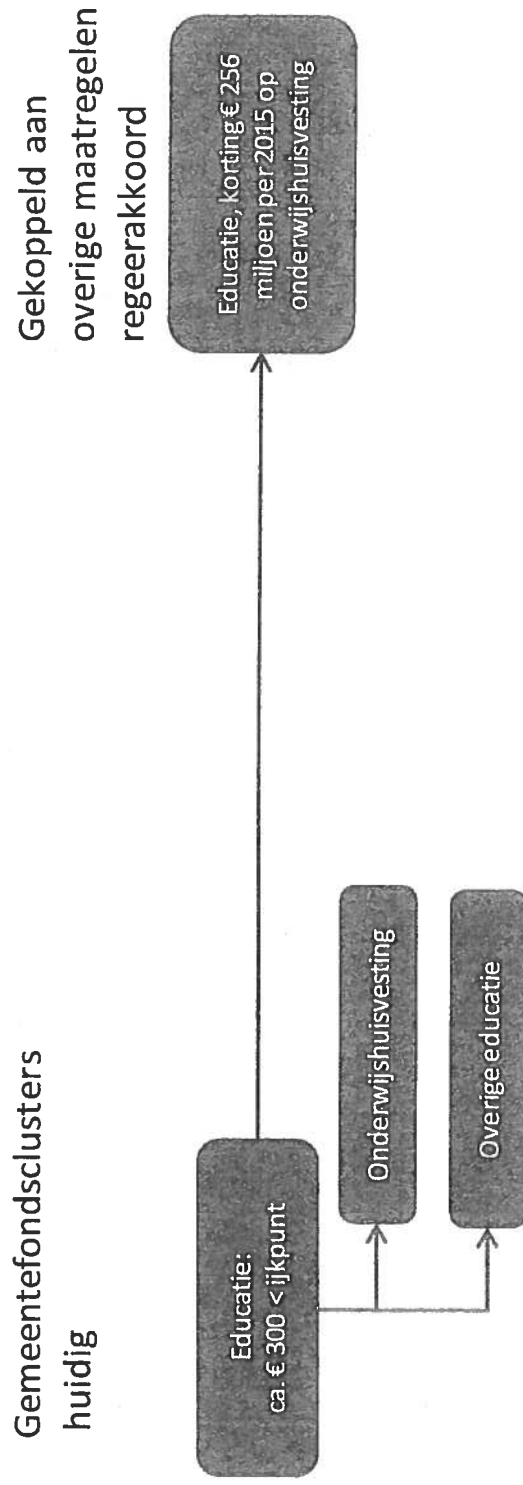

Basisjaar blijft 2010 (2)

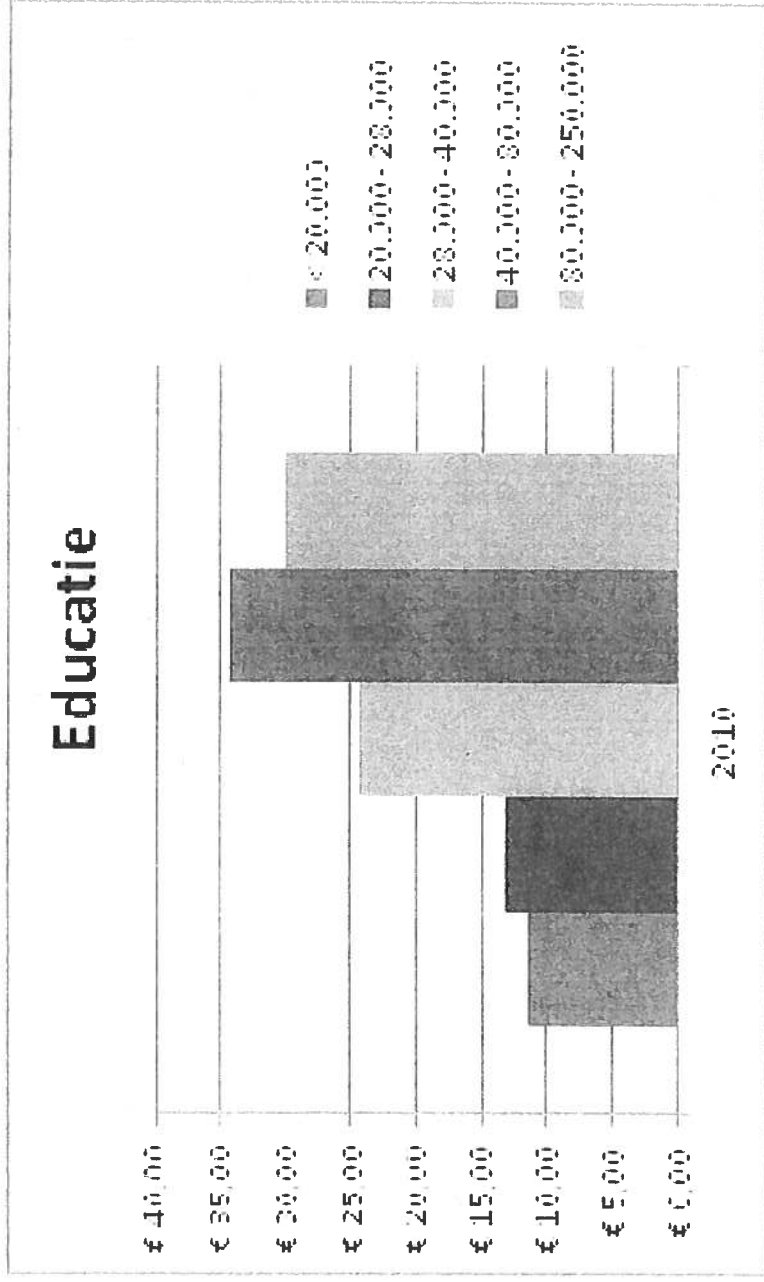

Voorbeeld: cluster educatie

Uitgaven ten opzichte van het ijkpunt

Cluster Educatie: bevindingen 1^e fase

1. Beide subclusters structureel lagere uitgaven dan ijkpunt
2. Vooral bij gemeenten met Voortgezet en met Speciaal Onderwijs
3. Specifiek beeld voor 4 grote gemeenten op Overige Educatie
4. Aanpassing ingroeieregeling Kapitaallasten VO?

Cluster educatie na herijking

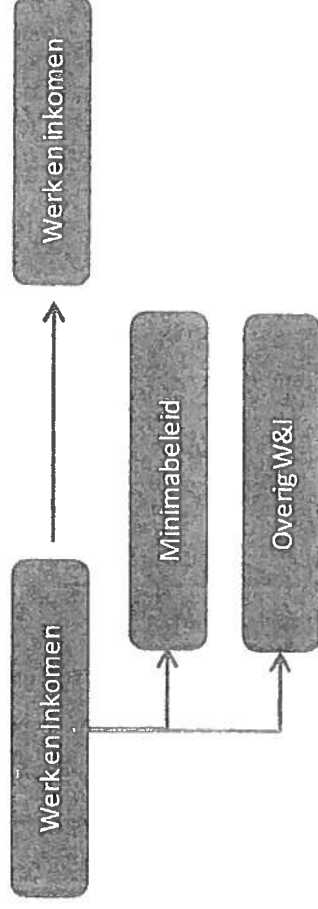
1. Volumes aangepast door Regeerakkoord
2. Scheefheid recht zetten
3. Vaste bedragen G4 gesplitst en toegevoegd aan cluster
4. Dilemma ingroeieregeling:
 - a. Anticiperen op zichtbaar worden verborgen lasten
 - b. Alleen aanpassen als noodzaak blijkt uit POR
5. DU combinatiefuncties (totaal 34 mln) wordt onderdeel Algemene uitkering

Voorbeeld: cluster Werk & Inkomen

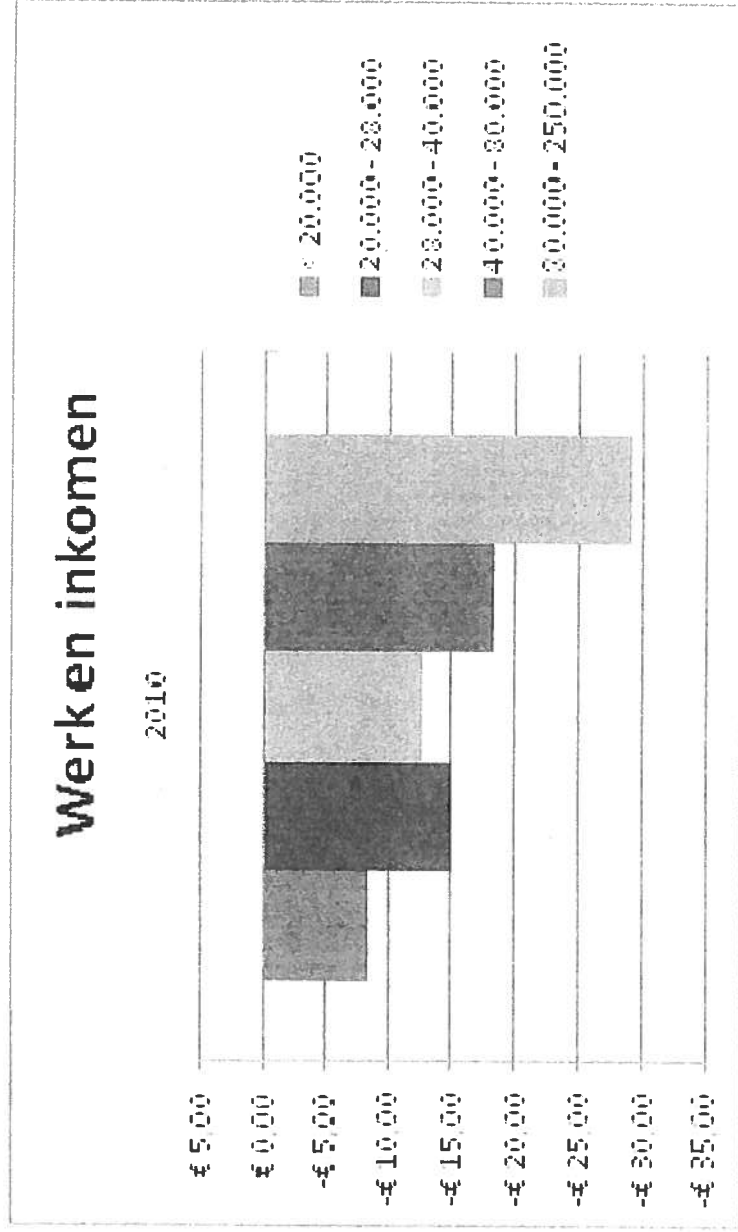
Gemeentefondsclusters
huidig

Gekoppeld aan
decentralisaties
in 2015

Uitgaven ten opzichte van het ijkpunt

Werk & Inkomen: bevindingen 1^e fase

1. Uitgavenniveau minimabeleid veel hoger dan ijkpunt
2. Scheve verdeling minimabeleid: kleinere gemeenten geven meer uit dan ijkpunt
3. Uitvoeringskosten in grotere gemeenten hoger dan ijkpunt

Werk & Inkomen na herijking

1. Politieke keuzes bepalen verdeling: feitelijke uitgaven volgen? Wat ziet fondsbeheerder als kosten?
2. Scheefheid recht zetten door van grotere naar kleinere gemeenten te verdelen
3. Scheefheid uitvoeringskosten rechtzetten: herverdeling van kleinere naar grotere gemeenten
4. Uitvoeringskosten worden beter verklaard door uitkeringsduur dan door aantal bijstandgerechtigden: nieuwe maatstaf?